

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

- 1. แผนงานวิจัย** : การจัดทำฐานข้อมูลศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติเพื่อการวิจัยพัฒนาด้านการอารักขาพืชในประเทศไทย
- 2. โครงการวิจัย** : อนุกรมวิธาน ชีววิทยา และการจำแนกชนิดโดยดีเอ็นเอบาร์โค้ดของศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติเพื่อการวิจัยด้านอารักขาพืชในประเทศไทย
- กิจกรรมที่ 3** : การจำแนกชนิดศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติโดยดีเอ็นเอบาร์โค้ด
- 3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย)** : การใช้ดีเอ็นเอบาร์โค้ดเพื่อจำแนกเชื้อรา *Trichoderma asperellum*, *T. harzianum* และ *T. viride*
- ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ)** : DNA barcoding for *Trichoderma asperellum*, *T. harzianum* and *T. viride* identification
- 4. คณะผู้ดำเนินงาน**
 - หัวหน้าการทดลอง** : นางสาวชนินทร ดวงสอาด สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
 - ผู้ร่วมงาน** : นางสาวพรพิมล อธิปัญญาคม สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
 - นางสาวสุณีรัตน์ สิมะเตือ สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
 - นางสาวมะโนรัตน์ สุดสงวน สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
 - นางสาวอมรรักษ์ คัดใจเดียว สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
 - นางสาวสุทธิณี ลิขิตตระกูลรุ่ง สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1
- 5. บทคัดย่อ**

ปัจจุบันข้อมูลและวิธีการทางชีวโมเลกุล เข้ามามีบทบาทมากในงานอนุกรมวิธานเพื่อการจำแนกชนิดของเชื้อรา โดยเฉพาะกรณีที่ไม่สามารถชี้ขาดได้ด้วยลักษณะทางสัณฐานวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้องของชนิดสายพันธุ์เชื้อราที่ระบุในสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคพืช ที่นำมาขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้สารชีวภัณฑ์ที่สามารถใช้สารชีวภัณฑ์ได้ตรงชนิด การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2560 - กันยายน 2563 เพื่อจัดทำดีเอ็นเอบาร์โค้ดของเชื้อรา *Trichoderma asperellum*, *T. harzianum* และ *T. viride* เก็บและรวบรวมตัวอย่างเชื้อรา *Trichoderma* จากตัวอย่างดิน และจาก culture collection ของกลุ่มวิจัยโรคพืช เมื่อจำแนกชนิดด้วยลักษณะสัณฐานวิทยา สามารถจำแนกได้เชื้อรา *T. asperellum* และ *T. harzianum* แต่ไม่พบเชื้อรา *T. viride* เมื่อจำแนกชนิดด้วยวิธี phylogenetic reconstruction โดยเปรียบเทียบกับ type sequence ของเชื้อรา *Trichoderma* พบว่า topology ที่ได้จากการวิเคราะห์ยีนตำแหน่ง the Internal Transcribed Spacer (ITS) และ the translation elongation factor 1-alpha (tef1) ด้วย Maximum Likelihood (ML) และ Bayesian inference (BI) มีความสอดคล้องกัน และเป็น monophyletic พบว่า ตัวอย่างเชื้อราในกลุ่ม *T. asperellum* เป็น

complex species สามารถจำแนกได้เป็นเชื้อรา *T. asperellum* และ *T. asperelloides* ส่วนเชื้อราในกลุ่ม *T. harzianum* ก็พบว่าเป็น complex species สามารถจำแนกได้เป็นเชื้อรา *T. lentiforme* และ *T. lexii* จากการศึกษาครั้งนี้ได้ไอโซเลทของเชื้อรา *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme* และ *T. lexii* รวมถึงดีเอ็นเอบาร์โค้ดตำแหน่ง ITS และ *tef1* ของเชื้อรา *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme*, *T. lexii*, *T. harzianum* และ *T. viride* จะเก็บรักษาไว้ใน culture collection ของกลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบชนิดของเชื้อรา

The fungal identification based on genealogical concordance has been applied to classify and identify fungal, especially in many cryptic and complex species. The DNA data of genes obtained from fungi had been analyzed for the identification and also applied as barcodes of certain species of fungi. Plant Protection Research and Development Office, Department of Agriculture is a responsible agency to verify the fungal species in the bioproduct, which to be registered. This will benefit users of biological control products. This study was conducted during October 2017 - September 2020 in order to obtain the DNA barcodes of *Trichoderma asperellum*, *T. harzianum* and *T. viride*. The *Trichoderma* was isolated from soil and surround roots with additional isolates selected from culture collection of Plant Pathology Research Group. The morphological characters had been observed to identify the *Trichoderma* isolates, which could be identified into two group species namely, *T. asperellum* and *T. harzianum*. Whereas *T. viride* could not be found from any isolates. To confirm the identification, the phylogenetic reconstruction using molecular data of the Internal Transcribed Spacer (ITS) and the translation elongation factor 1-alpha (*tef1*) compared with the type sequences of the genus *Trichoderma*. The dataset obtained from Maximum Likelihood (ML) and Bayesian inference (BI) presented the monophyletic and congruent topology. The results showed that *T. asperellum* isolates presented as a complex species, which comprised of *T. asperellum* and *T. asperelloides*. The isolates of *T. harzianum* also presented in *Harzianum* complex and the identity to *T. lentiforme* and *T. lexii*. The isolates of *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme* and *T. lexii* have been curated in the culture collection of Plant Pathology Research Group, Plant Protection Research and Development Office, Department of Agriculture. The ITS and *tef1* barcodes of *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme*, *T. lexii*, *T. harzianum* and *T. viride* were also databased for the identification

6. คำนำ

เชื้อราหลายสปีชีส์ใน genus *Trichoderma* (Ascomycetes, Hypocreales) มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านการเกษตรที่มีการใช้เชื้อรา ใน genus *Trichoderma* เป็นสารชีวภัณฑ์ (biocontrol agent)

(de los Santos-Villalobos *et al.*, 2013; Kindermann *et al.*, 1998; Mbarga *et al.*, 2012) อันเนื่องมาจากคุณสมบัติในการยับยั้งเชื้อราสาเหตุโรคพืช โดยเชื้อรา *Trichoderma* เป็นเชื้อราที่มีอัตราการเจริญอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับ เชื้อราสาเหตุโรคพืชหลายชนิด จึงทำให้มีประสิทธิภาพในการแย่งใช้สารอาหารและพื้นที่ในการเจริญ รวมถึงยังสามารถใช้สารอาหาร และเจริญในเส้นใยของเชื้อราสาเหตุโรคพืช (mycoparasite) นอกจากนี้ เชื้อรา *Trichoderma* ยังสร้างสารปฏิชีวนะที่สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราสาเหตุโรคพืชหลายชนิด และสารที่เชื้อรา *Trichoderma* สร้างขึ้นยังส่งผลดีต่อพืช โดยช่วยในการเจริญเติบโต (plant growth) รวมถึงกระตุ้นให้พืชมีความแข็งแรงต่อการเข้าทำลายของ เชื้อราสาเหตุโรคพืช (plant defence responses) ดังนั้น เชื้อรา *Trichoderma* จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการควบคุมโรคพืช โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียแก่พืช เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคพืช

Trichoderma asperellum *T. harzianum* และ *T. viride* เป็นเชื้อราที่เป็นที่รู้จักใน genus *Trichoderma* และมีการนำมาใช้ในการควบคุมโรคพืชโดยชีววิธีอย่างแพร่หลาย ซึ่งมีการส่งเสริมให้ใช้ในการป้องกันกำจัดโรคพืชโดยทั้งทางภาครัฐและเอกชน รวมถึงมีการผลิตเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* ในเชิงการค้า การตรวจสอบความถูกต้องของชนิดของเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากมีการใช้ชนิดของเชื้อรา *Trichoderma* ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น เกิดการปนเปื้อน หรือการผสมกันของเชื้อราปฏิชีวนะมากกว่า 1 ชนิด จะส่งผลกระทบต่อผล ประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืช (Druzhinina *et al.*, 2010) ในปัจจุบันมีหลายบริษัทมาขอขึ้นทะเบียนชีวภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ของ เชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* แต่เนื่องจากลักษณะความแตกต่างทางสัณฐานวิทยาเชื้อราใน genus *Trichoderma* นั้นมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อย จึงทำให้ยากต่อการจำแนกในระดับสปีชีส์

ในการจัดจำแนกเชื้อรา *Trichoderma* สามารถทำได้โดยลักษณะทางสัณฐานวิทยา (Rifai, 1969; Bissett, 1984; Bissett, 1991a-c; Bissett, 1992) เช่น รูปร่างลักษณะและขนาดของ conidia สี ลักษณะผิว conidia (ornamentation) ลักษณะการแตกกิ่งก้าน การฟอร์มเส้นใยแบบ sterile หรือ fertile ความยาวที่ยื่นออกมาจากก้านชูสปอร์ แต่ทั้งนี้ ลักษณะความแตกต่างที่มีการรายงานหรือบันทึกไว้ดังกล่าวสามารถใช้แยกความแตกต่างของได้อย่างชัดเจนสำหรับบางสปีชีส์ แต่ไม่สามารถแยกความแตกต่างได้ หรือมีความคลุมเครือระหว่าง strain ของบางสปีชีส์ (Singh *et al.*, 2014) เช่น ในเชื้อรา *T. harzianum* ซึ่งมีหลายการศึกษาพบว่า เชื้อราที่ถูกจัดจำแนกว่าเป็น *T. harzianum* มีมากกว่า 1 ชนิด ซึ่ง ลักษณะทางสัณฐานวิทยา รวมถึงลักษณะของ cultures นั้นมีความแตกต่าง แต่เป็นความแตกต่างที่คลุมเครือ และไม่เพียงพอหรือสามารถจัดจำแนก (Muthumeenakshi *et al.*, 1994; Fujimori and Okuda, 1994; Zimand *et al.*, 1994)

ปัจจุบันมีศึกษาการจัดจำแนกและวิวัฒนาการของเชื้อรา *Trichoderma* โดยใช้ลักษณะทางด้านพันธุกรรม (DNA) กันมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ ใช้ตำแหน่ง internal transcribed spacer (ITS) (Dodd *et al.*, 2000; Kindermann *et al.*, 1998) แต่พบว่า การจำแนกด้วย ITS เพียงหนึ่งตำแหน่งไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างรา *Trichoderma* บางสปีชีส์ได้ เนื่องจากเชื้อรา *Trichoderma* เหล่านี้มีวิวัฒนาการที่ใกล้เคียง

กัน มักจะมีความคล้ายคลึงหรือมีลักษณะทางสัณฐานวิทยาที่ใกล้เคียงกันมาก เช่น มีรายงานว่า *T. asperellum* เป็น complex species (มีมากกว่า 1 สปีชีส์ภายใต้ชื่อ *T. asperellum*) และลักษณะทางสัณฐานวิทยา เช่น ลักษณะของ conidia ไม่สามารถใช้อ้างอิง หรือเปรียบเทียบเพื่อจำแนกชนิดได้ แต่เมื่อใช้ลักษณะทางด้านพันธุกรรม (DNA) ได้แก่ the Internal Transcribed Spacer (ITS) translation elongation factor 1 (tef1) RNA polymerase subunit 2 (rpb2) and actin (ACT) ในการจัดจำแนก (Samuels and Ismaiel, 2009) พบว่า เชื้อราชนิดนี้ประกอบไปด้วย *T. asperellum* และ *T. asperelloides* ซึ่งได้รับการบันทึกเป็นอีกสปีชีส์ของเชื้อรา *Trichoderma* (Samuels et al., 2010) นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของทั้งสอง สปีชีส์นี้ มีความใกล้เคียงอย่างมากกับเชื้อรา *T. yunnanense* โดยสามารถแยกความแตกต่างได้โดยเปรียบเทียบข้อมูลของดีเอ็นเอเท่านั้น (Samuels et al., 2010) สำหรับเชื้อรา *T. harzianum* นั้น Chaverri et al. (2003) ทำการเปรียบเทียบลักษณะทางด้านพันธุกรรมจาก 4 ตำแหน่ง ได้แก่ ITS tef1 calmodulin และ actin

เชื้อรา *Trichoderma* ที่พบในประเทศอินเดียจำนวนหลายไอโซเลทที่จัดจำแนกด้วยลักษณะทางสัณฐานวิทยาว่าเป็น *T. viride* แต่เมื่อใช้ข้อมูลของดีเอ็นเอจากตำแหน่ง ITS และ elongation factor พบว่าเชื้อราเหล่านี้คือเชื้อรา *T. asperellum* หรือ *T. asperelloides* (Siram et al., 2013) จากการศึกษาลักษณะของ conidia ของเชื้อรา *T. harzianum* พบว่ามีความใกล้เคียงกับ conidia ของเชื้อรา *T. viride* โดยมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยของลักษณะ ความหนาแน่น และเฉดสีของ conidia อีกทั้ง เชื้อรา *T. viride* ยังมีความใกล้เคียงกับ *T. asperellum* ดังนั้น ลักษณะทางสัณฐานวิทยา ไม่สามารถใช้อ้างอิงเพื่อจัดจำแนกอย่างชัดเจนได้ (Singh et al., 2014)

ในปัจจุบันการจัดจำแนกชนิดของเชื้อราโดยใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยาสามารถบ่งชี้ชนิดของเชื้อราได้ในระดับ genus แต่ในการจัดจำแนกในระดับสปีชีส์ต้องมีการพิจารณาลักษณะทางด้านพันธุกรรม (DNA) มาร่วมวิเคราะห์ เพื่อบ่งชี้ความแตกต่างและการจัดจำแนกที่ถูกต้อง กลุ่มวิจัยโรคพืชเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบความถูกต้องของสายพันธุ์ที่ขอขึ้นทะเบียน ดังนั้นการศึกษารูปแบบการจัดจำแนกเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* โดยใช้ลักษณะทางด้านพันธุกรรม (DNA) จึงมีความสำคัญ โดยข้อมูลและผลที่ได้จากการวิจัยจะได้มาซึ่งวิธีการในการตรวจสอบชนิดเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* ในการขึ้นทะเบียนสารชีวภัณฑ์กับกรมวิชาการเกษตร ที่มีความแม่นยำ และถูกต้อง ทั้งนี้การตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องของชนิดของเชื้อรา *Trichoderma* จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้สารชีวภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเกษตรกร รวมถึงประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการใช้เชื้อรา *Trichoderma* ในการควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืช อีกทั้งข้อมูลของลักษณะทางด้านพันธุกรรม (DNA) ที่ได้จากการศึกษา สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้เปรียบเทียบหรือศึกษาความหลากหลายและการวิวัฒนาการของ เชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride*

ดังนั้นการทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจำแนกชนิดของเชื้อรา *Trichoderma* ที่ถูกต้อง และเพื่อให้ได้เชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* มาตราฐาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบเชื้อราดังกล่าวในสารชีวภัณฑ์ที่นำมาขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. อุปกรณ์เก็บตัวอย่าง ได้แก่ ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กรรไกรตัดแต่งกิ่ง ไม้ทาบตัวอย่าง กระดาษหนังสือพิมพ์ ของกระดาษสำหรับเก็บและรักษาตัวอย่าง

2. อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ ได้แก่

- Microcentrifuge
- Thermal cyclers
- Vortex
- Tissue Lyser
- Gel electrophoresis
- เครื่องถ่ายภาพเจล
- microwave
- micropipette ขนาด 10 100 200 และ 1000 ไมโครลิตร
- กล้องจุลทรรศน์แบบ compound
- กล้องจุลทรรศน์แบบ stereo
- Dry heat block

3. วัสดุในห้องปฏิบัติการ สไลด์และแผ่นแก้วปิดสไลด์ tips ขนาด 10 100 200 และ 1000 ไมโครลิตร PCR tube ไขมีดผ่าตัด เข็มเขี่ยปลายแหลม ปากคีบ

4. อุปกรณ์เครื่องแก้ว ได้แก่ บีกเกอร์ ขวดดูแรน กระบอกตวง ตะเกียงแอลกอฮอล์ plate

5. สารเคมี ได้แก่

- Green Hot Start PCR Master Mix (biotechrabbit™)
- High fidelity Phusion® DNA Polymerase (New England Biolabs)
- Lysing Enzymes from *Trichoderma harzianum* (Glucanex®)
- Lithium Borate buffer (LB)
- PureDireX Genomic DNA Isolation Kit
- QIAquick Gel Extraction Kit
- SERVA HiSens Stain G
- Nuclease-Free Water
- ไพร์เมอร์ ได้แก่

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

V9G: TTACGTCCCTGCCCTTTGTA (de Hoog and Gerrits van den Ende, 1998)

ITS4: TCCTCCGCTTATTGATATGC (White *et al.*, 1990)

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

EF1-728F: CATCGAGAAGTTCGAGAAGG (Carbone and Kohn, 1999)

EF-2: GGARGTACCAGTSATCATGTT (O'Donnell et al., 1998)

the Large Subunit (LSU, 28S)

LROR: ACCCGCTGAACTTAAGC (Vilgalys and Hester, 1990)

LR6: CGCCAGTTTCTGCTTACC (Vilgalys and Hester, 1990)

- อาหารเลี้ยงเชื้อ potato dextrose agar (PDA) และ rose bengal agar (RBA)

6. Sequence assemble programs ได้แก่ Geneious Prime 2020 (<http://www.geneious.com>, Kears et al., 2012)

- วิธีการ

1. ศึกษาข้อมูลของเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride*

รวบรวมข้อมูลสถานะของอนุกรมวิธานของรา *Trichoderma* ให้เป็นปัจจุบัน ได้แก่ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อพ้อง การจัดจำแนกชนิดของ *Trichoderma* โดยใช้ข้อมูลทางด้านชีวโมเลกุล

2. เก็บและรวบรวมตัวอย่างเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride*

ตัวอย่างเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* ที่นำมาใช้ในการวิจัย นำมาจาก culture collection ของกลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ จากสารชีวภัณฑ์ของเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* ที่มีขายในท้องตลาดในปัจจุบัน รวมถึงไอโซเลตที่มีการส่งเสริมโดยหน่วยงานของภาครัฐ โดยตัวอย่างของเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* ทั้งหมดจากการเก็บตัวอย่าง จะนำมาแยกเพื่อให้ได้เชื้อบริสุทธิ์เพื่อใช้ในการสกัด DNA และเลี้ยงบนอาหาร PDA Slant ในหลอดแก้ว เก็บไว้ในที่อุณหภูมิ 15 องศาเซลเซียส โดยจัดเก็บใน culture collection ของกลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ เพื่อใช้ในการศึกษาหรือเป็นตัวอย่างอ้างอิงต่อไป

3. ศึกษา และจำแนกชนิดเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* โดยใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยา

ศึกษาลักษณะของเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride*

นำราที่แยกได้มาเลี้ยงบนอาหาร PDA และบันทึกลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ อัตราการเจริญของรบบนอาหารเลี้ยงเชื้อ สีของโคโลนีด้านบนและด้านล่างจานอาหารเลี้ยงเชื้อ รวมทั้งการสร้างเม็ดสี (pigment) ศึกษา และบันทึกลักษณะทางสัณฐานวิทยาของรา ได้แก่ รูปร่าง ขนาด สี ของเส้นใย conidia conidiophore และโครงสร้างอื่นๆ ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ stereo microscope และ compound microscope และถ่ายภาพ จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของขนาดโครงสร้างต่างๆของราที่วัดขนาดไว้

จำแนกชนิดเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride*

โดยเปรียบเทียบลักษณะของรา *Trichoderma* ที่ศึกษากับคู่มือของ Rifai (1969) Bissett (1984) Bissett (1991a-c) และ Bissett (1992)

4. จำแนกชนิดของเชื้อรา *T. asperellum* *T. harzianum* และ *T. viride* โดยใช้ข้อมูลพันธุกรรม สกัดดีเอ็นเอ

ตากหรือแช่เส้นใยรวมถึง conidia ของเชื้อราที่เลี้ยงบนอาหาร PDA ประมาณ 0.2-0.5 กรัม ลงในหลอดสำหรับสกัดดีเอ็นเอ และทำการสกัดตามวิธีของ Doungsa-ard, *et al.* (2015) เก็บรักษาดีเอ็นเอที่สกัดได้จากแต่ละตัวอย่าง ไว้ที่อุณหภูมิ -20 หรือ -40 องศาเซลเซียส เพื่อรักษาสภาพและคุณภาพของดีเอ็นเอ

เพิ่มปริมาณดีเอ็นเอเป้าหมาย

ไพรเมอร์ที่ใช้ในการศึกษา

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

V9G: TTACGTCCCTGCCCTTTGTA (de Hoog and Gerrits van den Ende, 1998)

ITS4: TCCTCCGCTTATTGATATGC (White *et al.*, 1990)

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

EF1-728F: CATCGAGAAGTTCGAGAAGG (Carbone and Kohn, 1999)

EF-2: GGARGTACCAGTSATCATGTT (O'Donnell *et al.*, 1998)

the Large Subunit (LSU, 28S)

LROR: ACCCGCTGAACTTAAGC (Vilgalys and Hester, 1990)

LR6: CGCCAGTTTCTGCTTACC (Vilgalys and Hester, 1990)

นำดีเอ็นเอที่สกัดได้จากแต่ละตัวอย่าง มาเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอด้วยเทคนิค Polymerase Chain Reaction (PCR) ของตำแหน่ง the Internal Transcribed Spacer (ITS) the translation elongation factor 1-alpha (tef1) และ the Large Subunit (LSU, 28S) ด้วย Green Hot Start PCR Master Mix (biotechrabbit™) ใช้ cycling และ condition ของปฏิกิริยาตามที่ผู้ผลิตแนะนำ กำหนด annealing temperature ที่ 56 องศาเซลเซียส

การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ PCR

ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ PCR ด้วยวิธีอิเล็กโทรโฟรีซิส (Electrophoresis) เตรียม 1% agarose gel และผสม SERVA HiSens Stain G ในอัตราส่วน 1:50,000 ผสมผลิตภัณฑ์ PCR 5 ไมโครลิตร ด้วย loading dye 1 ไมโครลิตร ผสมให้เข้ากันจากนั้นหยอดลงใน agarose gel ที่ความเข้มข้น 1% ให้ผลิตภัณฑ์ PCR เคลื่อนที่ผ่านสารละลาย Lithium Borate buffer (LB buffer) ส่งผลิตภัณฑ์ PCR ไปยัง บริษัท Macrogen Korea เพื่อทำ purification และหาลำดับนิวคลีโอไทด์

การวิเคราะห์ และตรวจสอบลำดับนิวคลีโอไทด์

นำข้อมูลลำดับนิวคลีโอไทด์ (sequence) มาทำการวิเคราะห์ โดยนำ forward sequence และ reverse sequence ที่ได้มาเปรียบเทียบกับ โดยใช้โปรแกรม Geneious Prime 2021.0.3 และบันทึกข้อมูลในรูปแบบไฟล์ fasta ทำการตรวจสอบความถูกต้องของชนิดของจุลินทรีย์ที่ทำการศึกษากับฐานข้อมูลทางพันธุกรรม

การจัดเรียงลำดับนิวคลีโอไทด์

นำ contig ของลำดับนิวคลีโอไทด์ (consensus sequence) แต่ละตำแหน่งมาจัดเรียง (align) เป็นชุดข้อมูล (dataset) ร่วมกับ type sequences ของแต่ละตำแหน่งได้แก่ ITS และ tef1 จากรายงานศึกษาอนุกรมวิธานของเชื้อราวงศ์ *Trichoderma* (Samuels et al., 2009; Li et al., 2012; Chaverri et al., 2015; Jaklitsch and Voglmayr, 2015; Robbertse et al., 2017) และตรวจสอบการจัดเรียงของชุดข้อมูล (alignment) ด้วยวิธี MUSCLE ในโปรแกรม MAFFT X (Kumar et al., 2018) ใช้โปรแกรม Gblocks (Talavera and Castresana, 2007) เพื่อกรองส่วนที่เป็น ambiguous sequence จากนั้นจัดทำ partitioned (combined) dataset ของตำแหน่ง ITS และ tef1 บันทึก dataset และ partitioned dataset ในรูปแบบไฟล์ nexus โดยใช้โปรแกรม Mesquite

วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงวิวัฒนาการเพื่อการจัดจำแนก

จำแนกชนิดของรา *Trichoderma* โดยวิเคราะห์จาก combined dataset ของ ITS และ tef1 วิเคราะห์ด้วย phylogenetic criteria 2 แบบคือ

1. Maximum Likelihood (ML) โดยเตรียมไฟล์ phy และวิเคราะห์โดยโปรแกรม RAxML v8.1.15 (Stamatakis, 2014) กำหนด model of evolution แบบ GTRGAMMA ซึ่งจำเพาะต่อการวิเคราะห์ลำดับนิวคลีโอไทด์ วิเคราะห์ด้วย rapid bootstrap (command -f a) เริ่มจาก random starting tree และ กำหนด maximum likelihood bootstrap จำนวน 1000 ครั้ง
2. Bayesian inference (BI) เตรียมไฟล์ nexus วิเคราะห์โดยโปรแกรม MrBayes (Ronquist and Huelsenbeck, 2003) โดยใช้วิธี Markov Chain Monte Carlo (MCMC) กำหนด model of evolution แบบ GTRGAMMA ค่าตั้งต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนด 4 runs แต่ละ run ประกอบด้วย 4 chains วิเคราะห์จำนวน 10 ล้าน generations ตั้งค่า cold chain ที่ temperature 0.25 สุ่มตัวอย่าง substitution model parameters และบันทึก trees ทุก 500 generations ตรวจสอบความเชื่อมั่นของ topology ด้วย cumulative and compare functions ด้วย AWTY (Nylander et al., 2008)

การบันทึกข้อมูล

บันทึกข้อมูล เก็บรักษาสายพันธุ์เชื้อรา และเก็บรักษาดีเอ็นเอต้นแบบที่ได้จากการศึกษา เชื้อราที่แยกได้เก็บรักษาไว้ใน Culture Collection ของกลุ่มวิจัยโรคพืชโดยเลี้ยงบนอาหาร PDA Slant ในหลอดแก้ว เก็บไว้ที่อุณหภูมิ 15 องศาเซลเซียส ดีเอ็นเอต้นแบบ (DNA templates) จะจัดเก็บไว้ที่อุณหภูมิ -40 องศาเซลเซียส ณ พิพิธภัณฑ์โรคพืช กลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช และข้อมูลรหัสดีเอ็นเอ (DNA barcodes หรือ

consensus sequences) จะถูกเก็บบันทึก และรายงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการจัดทำบัญชีรายชื่อโรคพืช รวมถึงสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการศึกษาด้านวิวัฒนาการต่อไป

- เวลาและสถานที่

เริ่มต้น ตุลาคม 2559 – กันยายน 2562

กลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

การเก็บตัวอย่างและจำแนกชนิดเชื้อรา *Trichoderma* ด้วยลักษณะทางสัณฐานวิทยา

เก็บตัวอย่างดินมาแยกเชื้อราให้บริสุทธิ์ รวมถึงเชื้อราจาก culture collection เมื่อศึกษาด้วยลักษณะทางสัณฐานวิทยา พบเชื้อราที่มีลักษณะพ้องกับเชื้อรา *Trichoderma* จำนวน 74 ไอโซเลท (Table 1, Figure 1) จากการจำแนกชนิดจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาต่างๆ ได้แก่ การเจริญของรากับอาหารเลี้ยงเชื้อ สีของโคโลนี ด้านบนและด้านล่างจานอาหารเลี้ยงเชื้อ รูปร่าง ขนาด สี ของเส้นใย conidia conidiophore และโครงสร้างอื่นๆ ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ stereo microscope และ compound microscope พบว่าเชื้อราทั้ง 74 ไอโซเลทสามารถจำแนกเบื้องต้นได้ เชื้อรา *T. asperellum* จำนวน 72 ไอโซเลท และเชื้อรา *T. harzianum* จำนวน 2 ไอโซเลท แต่ไม่พบเชื้อรา *T. viride* (Table 1)

Table 1: List of specimens observed on this study

Voucher No.	Complex	<i>Trichoderma</i>	Sources	Locations
M0008	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Tak Fha, Nakhon Sawan
M0009	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Ban Rai, Uthai Thani
M0010	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Pak Chong, Nakhon Ratchasima
M0011	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Na Yaiarm, Chanthaburi
M0013	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil	Mae Tang, Chiangmai
M0097	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil	Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom
M0098	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil	San Sai, Chiangmai
M0099	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil	Tha Chana, Surat Thani
M0100	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0101	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0102	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil	Maejo, San Sai, Chiangmai
M0103	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0104	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Bang Yai, Nonthaburi
M0105	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0106	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0107	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group

M0108	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0109	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0110	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0111	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Koh Samui, Suratthani
M0112	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Pak Chong, Nakhon Ratchasima
M0113	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Mae Saluai, Chiangrai
M0114	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Lad Yao, Nakhon Sawan
M0115	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Na Yaiarm, Chanthaburi
M0197	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Na Yaiarm, Chanthaburi
M0198	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Nakhon Sawan

Table 1: Continued

Voucher No.	complex	<i>Trichoderma</i>	Sources	Locations
M0199	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0200	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0201	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0202	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0203	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0204	<i>T. harzianum</i>	<i>T. lentiforme</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0205	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0227	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Thamai, Chanthaburi
M0228	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Na Yaiarm, Chanthaburi
M0229	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Na Yaiarm, Chanthaburi
M0230	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Tha Muang, Kanchanaburi
M0231	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Klongnoi, Surat Thani
M0232	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Klongnoi, Surat Thani
M0233	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	<i>Citrus aurantifolia</i>	Plant Pathology Research Group
M0279	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0280	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0281	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0282	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0366	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	San Kam Pang, Chiangmai
M0367	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Doi Sa Ket, Chiangmai
M0427	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Mueang, Nong Khai
M0428	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Mueang, Nong Khai
M0530	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0570	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai

M0571	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Chiang Khong, Chiangrai
M0572	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0573	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0574	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0575	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0576	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0577	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0578	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0579	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Phaya Mengrai, Chiangrai
M0651	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0673	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group

Table 1: Continued

Voucher No.	complex	<i>Trichoderma</i>	Sources	Locations
M0745	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0876	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0877	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0884	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0885	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0886	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0887	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0929	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperellum</i>	soil surround roots	Pichai, Uttaradit
M0930	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Tha Muang, Kanchanaburi
M0931	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Tha Yang, Petchaburi
M0932	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	soil surround roots	Mueang, Chanthaburi
M0994	<i>T. harzianum</i>	<i>T. lixii</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group
M0995	<i>T. asperellum</i>	<i>T. asperelloides</i>	DOA culture collection	Plant Pathology Research Group

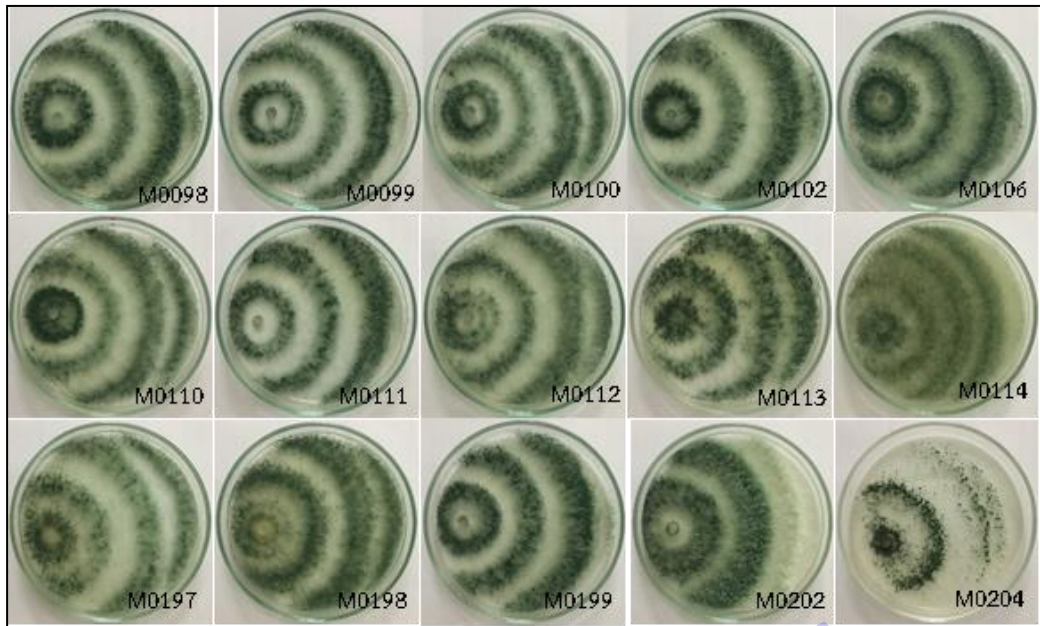

Figure 1: *Trichoderma* used in this study.

การจำแนกชนิดของเชื้อรา *Trichoderma* โดยใช้ข้อมูลพันธุกรรม

นำเชื้อรา *T. asperellum* จำนวน 70 ไอโซเลท และเชื้อรา *T. harzianum* จำนวน 2 ไอโซเลท มาแยกเชื้อให้บริสุทธิ์ด้วยวิธี single spore isolation เมื่อเชื้อราเจริญจนมีขนาดโคโลนีประมาณ 6 เซนติเมตร จึงดำเนินการสกัดดีเอ็นเอ จากนั้นดำเนินการเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอด้วยเทคนิค Polymerase Chain Reaction (PCR) ของยีนตำแหน่ง ITS, LSU และ *tef1* ด้วยไพรเมอร์ของแต่ละตำแหน่ง ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ PCR ด้วยวิธีอิเล็กโทรโฟรีซิส ส่งผลิตภัณฑ์ PCR ไปยัง บริษัท Macrogen Korea เพื่อทำ purification และ sequencing

จัดทำ contig ของลำดับนิวคลีโอไทด์โดยใช้โปรแกรม Geneious Prime 2021.0.3 จากนั้นจัดเรียง (align) เป็นชุดข้อมูล (dataset) ร่วมกับ type sequences โดยใช้ข้อมูลของยีนตำแหน่ง ITS และ *tef1* ในการวิเคราะห์เนื่องจากข้อมูลของตำแหน่ง LSU ของ type sequence มีข้อมูลจำกัด โดยข้อมูลที่ใช้มาจากรายงานศึกษานุกรมวิธานของเชื้อราวงศ์ *Trichoderma* (Samuels *et al.*, 2009; Li *et al.*, 2012; Chaverri *et al.*, 2015; Jaklitsch and Voglmayr, 2015; Robbertse *et al.*, 2017) (Table 2) จำแนกชนิดของรา *Trichoderma* โดยวิเคราะห์จาก combined dataset ของ ITS-*tef1* ของ 322 taxa โดยมี *Protocrea* เป็น outgroup ทำการวิเคราะห์รวม 1,814 bases/taxa มีข้อมูลของแต่ละ partition ดังนี้ ITS = 766 bases และ *tef1* = 1,048 bases

เมื่อวิเคราะห์ phylogenetic reconstruction พบว่า topology ที่ได้จาก ML และ BI มีความสอดคล้องกัน และเป็น monophyletic (Figure 2) โดย phylogram ที่ได้จาก ML พิจารณาค่า bootstrap support values ($\geq 70\%$) ที่วิเคราะห์จาก 1,000 ซ้ำ และ BI ได้จากค่าเฉลี่ยของ 20,000 converged trees ดังนั้นผลการจัดจำแนกด้วยข้อมูลพันธุกรรมของเชื้อรา *Trichoderma* ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เชื้อรากลุ่ม

T. asperellum ซึ่งมีรายงานว่าเป็น complex species (Samuels *et al.*, 2009; Jaklitsch and Voglmayr, 2015) จำนวน 72 ไอโซเลทสามารถจำแนกได้เป็นเชื้อรา *T. asperellum* จำนวน 15 ไอโซเลท และจำแนกได้เป็นเชื้อรา *T. asperelloides* จำนวน 57 ไอโซเลท ซึ่งแต่ละชนิดจัดอยู่ใน clade เดียวกับ type sequences ของเชื้อรา *T. asperellum* และ *T. asperelloides* ตามลำดับ (Figure 1 และ Table 2)

ส่วนเชื้อรากลุ่ม *T. harzianum* ซึ่งมีรายงานว่าเป็น complex species (Chaverri *et al.*, 2015; Jaklitsch and Voglmayr, 2015) จำนวน 2 ไอโซเลท สามารถจำแนกได้เป็นเชื้อรา *T. lentiforme* (M0994) และ *T. lexii* (M0204) ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเชื้อราทั้งสองชนิดเมื่อพิจารณาด้วยลักษณะทางสัณฐานวิทยา มีความใกล้เคียงกับเชื้อรา *T. harzianum* จึงอาจกล่าวได้ว่าเชื้อราทั้งสองไอโซเลทสามารถจำแนกด้วยข้อมูลหรือลักษณะเดิมว่าเป็น *T. harzianum sensu lato* แต่หากพิจารณาจากการจำแนกด้วยข้อมูลเชิงลึกของข้อมูลพันธุกรรมพบว่าเชื้อราทั้งสองชนิดคือ *T. lentiforme sensu stricto* และ *T. lexii sensu stricto* (Figure 2 และ Table 2) ทั้งนี้จากตัวอย่างที่ทำการศึกษาคั้งนี้ยังไม่พบไอโซเลทของเชื้อรา *T. harzianum sensu stricto* และเชื้อรา *T. viride sensu stricto*

Table 2: List of *Trichoderma* included in this study

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. aeroaquaticum</i>	Viride	BCC 36135, NBRC 108034	NR134333	AB646530
<i>T. aerugineum</i>	Green	CBS 120541	NR134379	FJ860608
<i>T. aethiopicum</i>	Longibrachiatum	CBS 130628	MH865819	EU401616
<i>T. afarasin</i>	Harzianum/H complex	CBS 130755	NR137301	AF348093
	Harzianum/H complex	GJS 06-98	FJ442630	FJ463327
<i>T. afroharzianum</i>	Harzianum/H complex	GJS 04-186, CBS 124620	NR137304	FJ463301
<i>T. aggressivum f. aggressivum</i>	Harzianum	DAOM 222156, IMI 393971	NR137299	AF348098
<i>T. aggressivum f. europaeum</i>	Harzianum	CBS 100526	NR145035	FJ467645
<i>T. alni</i>	Harzianum	CBS 120623	NR134375	EU498312
<i>T. alutaceum</i>	Polysporum	CBS 120535	NR134382	FJ179567
<i>T. americanum</i>	Hypocreanum	GJS 96-191	DQ835411	DQ835435
<i>T. andinense</i>	Longibrachiatum	CBS 345.97, GJS 90-140	MH549084	AY956321
<i>T. appalachense</i>	Viride	GJS 97-243, CBS 133558	NR134340	DQ307502
<i>T. applanatum</i>	Hypocreanum	CGMCC 3.17526, 7792	KJ783291	KJ634759
<i>T. arundinaceum</i>	Brevicompectum	CBS 119575, ATCC 90237	DQ080074	EU338291
<i>T. asperelloides</i>	Viride	CBS 125938, GJS 04-116 (pT)	GU198301	GU248412
	Viride	M0008	this study	this study
	Viride	M0009	this study	this study
	Viride	M0010	this study	this study
	Viride	M0011	this study	this study
	Viride	M0013	this study	this study

Viride	M0097	this study	this study
Viride	M0098	this study	this study
Viride	M0099	this study	this study
Viride	M0100	this study	this study
Viride	M0101	this study	this study
Viride	M0102	this study	this study
Viride	M0103	this study	this study
Viride	M0104	this study	this study
Viride	M0105	this study	this study
Viride	M0106	this study	this study
Viride	M0107	this study	this study
Viride	M0108	this study	this study
Viride	M0109	this study	this study
Viride	M0110	this study	this study
Viride	M0111	this study	this study
Viride	M0112	this study	this study
Viride	M0113	this study	this study
Viride	M0114	this study	this study
Viride	M0115	this study	this study
Viride	M0197	this study	this study
Viride	M0198	this study	this study

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. asperelloides</i>	Viride	M0199	this study	this study
	Viride	M0200	this study	this study
	Viride	M0201	this study	this study
	Viride	M0202	this study	this study
	Viride	M0203	this study	this study
	Viride	M0205	this study	this study
	Viride	M0230	this study	this study
	Viride	M0232	this study	this study
	Viride	M0233	this study	this study
	Viride	M0279	this study	this study
	Viride	M0280	this study	this study
	Viride	M0281	this study	this study
	Viride	M0282	this study	this study
	Viride	M0366	this study	this study
	Viride	M0367	this study	this study
	Viride	M0427	this study	this study
	Viride	M0428	this study	this study
	Viride	M0530	this study	this study
	Viride	M0570	this study	this study

	Viride	M0571	this study	this study
	Viride	M0574	this study	this study
	Viride	M0576	this study	this study
	Viride	M0673	this study	this study
	Viride	M0745	this study	this study
	Viride	M0884	this study	this study
	Viride	M0887	this study	this study
	Viride	M0930	this study	this study
	Viride	M0931	this study	this study
	Viride	M0932	this study	this study
	Viride	M0995	this study	this study
<i>T. asperellum</i>	Viride	CBS 433.97, ATCC 204424	AY380912	AF456907
	Viride	CGMCC 6422	KF425754	KF425756
	Viride	M0227	this study	this study
	Viride	M0228	this study	this study
	Viride	M0229	this study	this study
	Viride	M0231	this study	this study
	Viride	M0572	this study	this study
	Viride	M0573	this study	this study
	Viride	M0575	this study	this study
	Viride	M0577	this study	this study
	Viride	M0578	this study	this study
	Viride	M0579	this study	this study

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. asperellum</i>	Viride	M0876	this study	this study
	Viride	M0877	this study	this study
	Viride	M0885	this study	this study
	Viride	M0929	this study	this study
<i>T. atlanticum</i>	Polysporum	CBS 120632	NR134397	FJ860649
<i>T. atrobrunneum</i>	Harzianum/H complex	GJS 92-110, CBS 548.92	NR137298	AF443942
<i>T. atrogelatinosum</i>	Harzianum	CBS 237.63	AF400751	KJ871083
<i>T. atroviride</i>	Viride	CBS 142.95	MH862505	AF456887
<i>T. auranteffusum</i>	Brevicompectum	CBS 119284	NR134383	FJ860613
<i>T. aureoviride</i>	Green	CBS 120536, C.P.K. 2848	NR144877	-
	Green	CBS 245.63	MH858276	AF534575
<i>T. austriacum</i>	Hypocreanum	CBS 122494	NR134384	FJ860619
<i>T. austrokonigii</i>	Viride	CBS 119092, BPI GJS 99-146	NR134364	DQ307561
<i>T. avellaneum</i>	Basal	CBS 121667, CTR 77-155	DQ020000	AY225857
<i>T. balearicum</i>	Psychrophilum	CBS 133222, S402, WU 33371	-	KJ665434
<i>T. bannaense</i>	Harzianum/H complex	HMAS 248840	NR154570	KY688037
<i>T. barbatum</i>	Stromaticum	CBS 125733, BPI GJS 04-308	NR134430	HQ342223

<i>T. bavaricum</i>	Polysporum	CBS 120538	NR134385	FJ860620
<i>T. bissettii</i>	Longibrachiatum	CBS 137447, UTHSC 08-2443	NR134442	HG931266
<i>T. brevicompactum</i>	Brevicompactum	CBS 109720, GJS 04-381	DQ000635	EU338299
<i>T. britannicum</i>	Green	CBS 253.62, SB1	NR160088	KF134796
<i>T. britdanaiae</i>	Longibrachiatum	WU 31610	NR138454	JQ685865
<i>T. brunneoviride</i>	Harzianum	CBS 121130	NR134376	EU498316
<i>T. caeruleascens</i>	Viride	CBS 130011, S195	NR134432	JN715621
<i>T. caesareum</i>	Stromaticum	CBS 124369, BPI GJS 01-225	NR134427	HQ342216
<i>T. calamagrostidis</i>	Psychrophilum	CBS 121133	NR134386	FJ860622
<i>T. camerunense</i>	Harzianum/H complex	GJS 99-230, CBS 138272	NR137300	AF348107
<i>T. capillare</i>	Longibrachiatum	CBS 130629	-	JN182283
	Longibrachiatum	SFC 101151	MF185967	MF185944
<i>T. caribbaeum</i> var. <i>caribbaeum</i>	Viride	GJS 97-3, CBS 119093	NR166015	DQ284977
<i>T. caribbaeum</i> var. <i>aequatoriale</i>	Viride	DIS 320c, CBS 119055	DQ323436	DQ289010
<i>T. catoptron</i>	Harzianum	BPI 843645, CBS 114232	NR134348	AY737726
<i>T. ceciliae</i>	Lone lineage	CBS 130010	NR160253	KJ665444
<i>T. ceraceum</i>	Green	CBS 114245, DAOM 232831, ATCC MYA-3222, GJS 95-159	EU330953	AY937437
<i>T. ceramicum</i>	Harzianum	GJS 88-70, CBS 114576	NR134388	FJ860628
<i>T. cerebriforme</i> comb. nov	Viride	GJS85-245, CBS 139045	NR134447	KP109824
<i>T. cerinum</i>	Harzianum	DAOM 230012	NR111835	AY605802
<i>T. chlamydosporicum</i>	Green	HMAS 248850	NR154577	KY688052
<i>T. chlorosporum</i>	Green	GJS 88-33, CBS 114231	MH862958	KJ871143
<i>T. christiani</i>	Harzianum	CBS 132572	-	KJ665438
<i>T. chromospermum</i>	Green	CBS 114577, BPI 749362	NR138432	AY391974
<i>T. cinnamomeum</i>	Harzianum	CBS 114235, BPI 745554	NR144871	KJ871252

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. citrinoviride</i>	Longibrachiatum	DAOM 172792	NR077178	AY865637
<i>T. citrinum</i>	Hypocreanum	CBS 894.85	NR134368	DQ835481
<i>T. compactum</i>	Harzianum	CBS 121218	NR138435	KF134798
<i>T. composticola</i>	Viride	CBS 133497	-	KC285631
	Viride	CBS 439.95	DQ315439	AY937413
<i>T. costaricense</i>	Green	P.C. 21, INB 0003527695	NR134345	AY391980
<i>T. crassum</i>	Green	DAOM 164916, CBS 336.93	NR134370	EU280048
<i>T. cremeoides</i>	Green	CBS 131486, WU 33300	-	KJ665456
<i>T. cremeum</i>	Green	GJS 91-125, CBS 111146	AY737760	AY737736
<i>T. croceum</i>	Polysporum	DAOM 167068, CBS 337.93	DQ083026	AY750879
<i>T. crystalligenum</i>	Psychrophilum	CBS 118980	NR134365	DQ345342
<i>T. dacrymycellum</i>	Harzianum	WU 29042, WU 29044	FJ860749	FJ860633
<i>T. danicum</i>	Green	CBS 121273	NR134389	FJ860634
<i>T. delicatulum</i>	Basal	CBS 120631	FJ860751	FJ860636

<i>T. deliquescens</i>	Deliquescens	CBS 121131	NR134394	FJ860644
<i>T. dingleyae</i>	Viride	CBS 119056	NR138443	AF348117
<i>T. dorotheae</i>	Viride	GJS 99-202, CBS 119089	NR166014	DQ307536
<i>T. effusum</i>	Longibrachiatum	DAOM 230007	DQ083008	AY937419
<i>T. eiji</i>	Viride	TUFC 100002, CBS 133190	NR144879	JX684011
<i>T. endophyticum</i>	Harzianum/H complex	CBS 130729, DIS 217a	FJ442243	FJ463319
<i>T. epimyces</i>	Harzianum	CBS 120524	NR134377	EU498320
<i>T. estonicum</i>	Green	GJS 96-129, CBS 111147	AY737767	AY737733
<i>T. europaeum</i>	Polysporum	CBS 121276, WU 29250	-	FJ179574
<i>T. euskadiense</i>	Longibrachiatum	CBS 130013	NR160254	KJ665492
<i>T. evansii</i>	Viride	CBS 123079, DIS 341HI	NR138449	EU883566
<i>T. fertile</i>	Semiorbis	DAOM 167161	NR134336	AY605801
<i>T. flagellatum</i>	Longibrachiatum	CBS 130626	MH865822	FJ763149
<i>T. flaviconidium</i>	Viride	Lost, GJS 99-51	DQ023301	AY665710
<i>T. flavofuscum</i>	Green	CBS 248.59	AF398492	AF401020
<i>T. floccosum</i>	Stromaticum	GJS 01-238, CBS 124372	NR137306	HQ342218
<i>T. foliicola</i>	Polysporum	CBS 130008	NR134434	JQ685862
<i>T. fomiticola</i>	Semiorbis	CBS 121136	NR134391	FJ860639
<i>T. gamsii</i>	Viride	GJS 04-09, BPI 872183	NR131317	DQ307541
<i>T. ghanense</i>	Longibrachiatum	ATCC 208858, IAM 13109	NR120299	AY937423
<i>T. gillesii</i>	Longibrachiatum	CBS 130435	-	JN175583
<i>T. gliocladium</i>	Green	CBS 130009	NR160252	KJ665502
<i>T. gracile</i>	Longibrachiatum	CBS 130714, GJS 10-263, BPI 882295	-	JN175598
<i>T. guizhouense</i>	Harzianum/H complex	HGUP 0038, CBS 131803	JN191311	JN215484
<i>T. hainanense</i>	Green	HMAS 248837, CGMCC 3.18392	NR154568	KY688033
<i>T. hamatum</i>	Viride	DAOM 167057	NR134371	AF456911
<i>T. harzianum</i>	Harzianum/H complex	CBS 226.95	AF057606	AF348101
	Harzianum/H complex	GJS 05-107	FJ442679	FJ463329

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. hausknechtii</i>	Harzianum	CBS 133493	-	KJ665515
<i>T. hebeiense</i>	Stromaticum	HMAS 248743	NR153278	KX344434
<i>T. helicelixii</i>	Green	CBS 133499	-	KJ665517
<i>T. helicum</i>	Helicum	ATCC MYA-4845	NR153213	EU280055
<i>T. hispanicum</i>	Viride	CBS 130540, S453	NR138451	JN1715659
<i>T. hunua</i>	Semiorbis	CBS 238.63	NR160091	KJ665519
<i>T. hunanense</i>	Green	HMAS 248841, CGMCC 3.18395	NR154571	KY688039
<i>T. inhamatum</i>	Harzianum/H complex	CBS 273.78	NR134378	AF348099
<i>T. intricatum</i>	Viride	GJS 97-88, CBS 119059	NR134343	AY376060
<i>T. istriatum</i>	Viride	CBS 130539	-	KJ665522
<i>T. italicum</i>	Harzianum	CBS 132567	-	KJ665525

<i>T. ivoriense</i>	Stromaticum	CBS 125734	NR134428	HQ342217
<i>T. junci</i>	Viride	CBS 120926	NR134392	FJ860641
<i>T. konilangbra</i>	Longibrachiatum	GJS 96-145, CBS 100808	MH862712	JN258681
<i>T. koningii</i>	Viride	CBS 457.96, ATCC 64262	NR138456	AY376046
	Viride	GJS 90-18	DQ323409	DQ289007
<i>T. koningiopsis</i>	Viride	CBS 119075	NR131281	AF456910
<i>T. kunigamense</i>	Longibrachiatum	TAMA 0193, NBRC 109640	NR134334	AB807645
<i>T. lacuwombatense</i>	Polysporum	CBS 122668, GJS 99-198	NR134356	KJ665547
<i>T. lanuginosum</i>	Stromaticum	CBS 125718, GJS 01-176	NR134429	HQ342221
<i>T. leguminosarum</i>	aff. Longibrachiatum	CBS 130014	-	KJ665551
<i>T. lentiforme</i>	Harzianum/H complex	GJS 98-6, CBS 100542	NR144868	AF469195
	Harzianum/H complex	M0204	this study	this study
<i>T. leucopus</i>	Polysporum	CBS 122499	NR134393	FJ179571
<i>T. lieckfeldtia</i>	Viride	CBS 123049	NR138438	EU856326
<i>T. lixii</i>	Harzianum/H complex	CBS 110080, ATCC MYA-2478	NR131264	AF443938
	Harzianum/H complex	M0994	this study	this study
<i>T. longibrachiatum</i>	Longibrachiatum	CBS 816.68, ATCC 18648	NR120298	AY865640
<i>T. longipile</i>	Green	DAOM 177227-1a	NR134354	AF534622
<i>T. longisporum</i>	Green	HMAS 248843, CGMCC 3.18397	NR154573	KY688043
<i>T. luteffusum</i>	Polysporum	CBS 120537	NR134395	FJ860645
<i>T. luteocrystallinum</i>	Deliquescens	CBS 123828	NR134396	FJ860646
<i>T. margaretense</i>	Brevicom pactum	CBS 120540	NR134387	FJ860625
<i>T. martiale</i>	Viride	CBS 123052, GJS 04-40	NR134363	EU248618
<i>T. mediterraneum</i>	Polysporum	CBS 136459	-	KJ665568
<i>T. medusae</i>	Stromaticum	CBS 125719, BPI GJS 01-171	NR134426	HQ342214
<i>T. megalocitrinum</i>	Psychrophilum	B.E.O. 00-09	DQ835511	AY225855
<i>T. melanomagnum</i>	Deliquescens	GJS 99-153, BPI 843663	NR134351	AY737751
<i>T. microcitrinum</i>	Hypocreanum	BPI 1112833	NR138445	DQ835449
<i>T. mienum</i>	Semiorbis	TUFC 61533, CBS 132690	NR134433	JQ621978
<i>T. minutisporum</i>	Polysporum	DAOM 167069	NR111192	KJ665612
<i>T. moravicum</i>	Semiorbis	CBS 120539	NR134398	FJ860651

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. neocrassum</i>	Green	CBS 114230, GJS 01-227	-	JN133572
<i>T. neokoningii</i>	Viride	CBS 120070	NR138446	KJ665620
<i>T. neorufoides</i>	Viride	CBS 119506	NR134399	FJ860553
<i>T. neorufum</i>	Viride	CBS 111144	NR077132	FJ860653
<i>T. neosinense</i>	Viride	CBS 134884, GJS 94-11	NR134362	KJ665624
<i>T. neotropiale</i>	Harzianum/H complex	GJS 11-185, CBS 130633	MH865818	FJ967803
<i>T. nothescens</i>	Viride	CBS 134882	NR138440	DQ307512
<i>T. novae-zelandiae</i>	Longibrachiatum	CBS 639.92, G.J.S 81-265	NR111193	AY865639
<i>T. nybergianum</i>	Polysporum	CBS 122500	NR134400	FJ179575

<i>T. oblongisporum</i>	Semiorbis	DAOM 176226, CBS 343.93	MH862412	AY750884
<i>T. ochroleucum</i>	Viride	CBS 119502	NR134401	FJ860659
<i>T. olivascens</i>	Viride	CBS 132574, CBS 119322	DQ677650	KC285624
<i>T. orientale</i>	Longibrachiatum	CBS 130428, GJS 88-81	NR111317	EU401581
<i>T. oligosporum</i>	Psychrophilum	HMAS 245079, CGMCC 3.17527	NR134444	KJ634764
<i>T. ovalisporum</i>	Viride	CBS 133299	NR134342	AY376037
<i>T. pachypallidum</i>	Polysporum	CBS 122126	NR134402	FJ860662
<i>T. parapiluliferum</i>	Polysporum	CBS 112771, BPI GJS 91-60	NR134341	FJ179578
<i>T. parareesei</i>	Longibrachiatum	CBS 125925	MH863773	GQ354353
<i>T. pararogersonii</i>	Viride	CBS 133496	-	KJ665625
	Viride	CTCCSJ-F-KZ40688	KY750455	KY978633
<i>T. paratroviride</i>	Viride	CBS 136489	-	KJ665627
	Viride	CS107-5	KT153590	KT153586
<i>T. paraviridescens</i>	Viride	CBS 119321	NR134367	DQ672610
<i>T. parepimyces</i>	Harzianum	CBS 122769	NR134403	FJ860664
<i>T. parestonicum</i>	Green	CBS 120636	NR134404	FJ860666
<i>T. patella</i>	Longibrachiatum	CBS 110081, BPI GJS 91-141	NR134338	AY937427
<i>T. paucisporum</i>	Viride	CBS 118645, BPI GJS 01-13	NR134360	DQ109540
<i>T. peltatum</i>	Psychrophilum	BPI GJS08-207	NR134422	EF392731
<i>T. petersenii</i>	Viride	CBS 119051	NR138442	DQ284979
<i>T. pezizoides</i>	Viride	CBS 115283	NR138436	AY225859
<i>T. phellinicola</i>	Hypocreanum	CBS 119283	NR134406	FJ860672
<i>T. phyllostachydis</i>	Green	CBS 114071	NR103608	FJ860673
<i>T. piluliferum</i>	Polysporum	CBS 120927	NR134407	FJ860674
<i>T. pinnatum</i>	Longibrachiatum	CBS 131292, GJS 04-100	-	JN175571
<i>T. placentula</i>	Polysporum	CBS 120924	NR134408	FJ179580
<i>T. pleuroti</i>	Harzianum	CBS 124387	NR134421	HM142382
<i>T. pleurotica</i>	Harzianum	CBS 124383	NR134420	HM142381
<i>T. polysporum</i>	Polysporum	CBS 820.68	NR134448	AY605810
<i>T. poronioideum</i>	Polysporum	CBS 139046, BPI GJS 01-203	NR134446	KP109823
<i>T. protopulvinatum</i>	Hypocreanum	CBS 739.83	NR134409	FJ860679
<i>T. protrudens</i>	Brevicompectum	CBS 121320	NR134373	-
<i>T. pseudocandidum</i>	Green	BPI 843652, PC59	AY737757	AY737742

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. pseudogelatinosum</i>	Harzianum	TUFC 60186, CNUN309	NR144878	HM920202
<i>T. pseudokoningii</i>	Longibrachiatum	CBS 408.91	NR120296	AF400986
<i>T. pseudolacteum</i>	Lone lineage	TMI 8484, CBS 133191	NR134436	JX238493
<i>T. pseudonigrovirens</i>	Green	GJS 99-64, BPI 842416	AY737777	AF534582
<i>T. pseudostramineum</i>	Hypocreanum	TUFC 60104, CNUN334	HM769758	HM920206
<i>T. psychrophilum</i>	Psychrophilum	CBS 119129, Hy8	JN133558	AY737752
<i>T. pubescens</i>	Viride	DAOM 166162	NR077179	AY750887

<i>T. pyramidale</i>	Harzianum/H complex	CBS 135574	-	KJ665699
	Harzianum/H complex	SFC101249	MF185991	MF185943
<i>T. reesei</i>	Longibrachiatum	QM 6a, CBS 383.79	NR120297	AF401004
<i>T. rifaai</i>	Harzianum/H complex	DIS 355b, CBS 130746	NR137305	FJ463324
<i>T. rossicum</i>	Stromaticum	DAOM 230011	HQ342419	AY937441
<i>T. rosulatum</i>	Green	HMAS 252548	NR134438	KF729984
<i>T. rubi</i>	Lone lineage	CBS 127380, WU 33316	-	KJ665704
<i>T. rufobrunneum</i>	Harzianum	HMAS 252547	NR134439	KF729992
<i>T. samuelsii</i>	Viride	CBS 130537, S5	NR138452	JN715651
<i>T. saturnisporopsis</i>	Longibrachiatum	CBS 128829	NR138455	JQ685869
<i>T. saturnisporum</i>	Longibrachiatum	CBS 330.70, ATCC 18903	NR103704	EU280044
<i>T. scalesiae</i>	Viride	CBS 120069	NR144876	DQ841726
<i>T. sempervirentis</i>	Viride	CBS 133498, S599	-	KC285755
<i>T. seppoi</i>	Polysporum	C.P.K. 3161, CBS 122498	NR134413	FJ179581
<i>T. silvae-virgineae</i>	Green	CBS 120922	NR134414	FJ860696
<i>T. simmonsii</i>	Harzianum/H complex	GJS 91-138, CBS 130431	NR137297	AF443935
<i>T. sinense</i>	Longibrachiatum	DAOM 230000	NR134425	AY750889
<i>T. sinoluteum</i>	Polysporum	HMAS 252868	NR134445	KJ634777
<i>T. sinuosum</i>	Green	CBS 114247	NR144872	AY737743
<i>T. solani</i>	Longibrachiatum	CBS 130506, GJS 08-81	-	JN175597
<i>T. solum</i>	Harzianum	HMAS 248848	NR154576	KY688050
<i>T. spinulosum</i>	Green	CBS 310.50, CBS 311.50	NR134415	FJ860701
<i>T. spirale</i>	Green	DAOM 183974	NR077177	EU280049
<i>T. stercorarium</i>	Hypocreanum	CBS 148.85, ATCC 62321	NR134355	FJ860607
<i>T. stilbohypoxyli</i>	Viride	CBS 992.97, ATCC MYA 2970	NR134361	DQ109546
<i>T. stipitatum</i>	Green	HMAS 266613	NR134440	KF729991
<i>T. stramineum</i>	Harzianum	GJS 02-84, CBS 114248	NR134347	AY737746
<i>T. strictipile</i>	Green	DAOM 172827, CBS 347.93	NR134337	AY865644
<i>T. strigosellum</i>	Viride	CBS 102817, C.P.K. 3604	NR134437	EU248631
<i>T. strigosum</i>	Viride	DAOM 1661214, CBS 348.93	NR103571	AY376057
<i>T. stromaticum</i>	Stromaticum	CBS 101875, GJS 97-183	NR077128	AY937418
<i>T. subalpinum</i>	Lone lineage	CBS 119128	-	FJ860705
<i>T. subeffusum</i>	Viride	CBS 120929	NR134416	FJ860707
<i>T. surrotundum</i>	Green	GJS 88-73, CBS 111145	NR134350	AF534594
<i>T. taiwanense</i>	Viride	GJS 95-93, CBS 119058	NR144874	DQ284973

Table 2: Continued

<i>Trichoderma</i>	Clade	Ex-type/Voucher	GenBank Number	
			ITS	tef1
<i>T. tawa</i>	Harzianum	GJS 97-174, CBS 114233	NR138430	FJ463313
<i>T. taxi</i>	Lone lineage	ZJUF0986, CGMCC 1672	NR134366	DQ859029
<i>T. texanum</i>	Viride	CBS 139784, LESF551	NR137308	KT278988
<i>T. thailandicum</i>	Green	GJS 97-61, BPI 745832	NR163514	AY737748
<i>T. thelephoricola</i>	Green	GJS 95-135, BPI 737702	NR134352	AY737735

<i>T. theobromicola</i>	Viride	DIS 85f, CBS 119120	NR134359	EU856321
<i>T. tomentosum</i>	Harzianum	CBS 349.93, DAOM 178713a	MH862417	AY750882
<i>T. tremelloides</i>	aff. Longibrachiatum	CBS 121140	NR134417	FJ860714
<i>T. trixiae</i>	Viride	CBS 134702	NR138444	DQ307526
<i>T. tropicosinense</i>	Green	HMAS 244983	NR134441	KF923286
<i>T. tsugarens</i>	Longibrachiatum	TAMA 0203, NBRC 109641	NR134335	AB807647
<i>T. turrialbense</i>	Brevicompectum	CBS 112445	NR138448	EU338284
<i>T. valdunense</i>	Viride	CBS 120923	NR134418	FJ860717
<i>T. velutinum</i>	Harzianum	DAOM 230013, TUB F-784	-	AF510444
<i>T. vermipilum</i>	Stromaticum	PPRI 3359, CBS 127103	AF400268	HQ342219
<i>T. vinosum</i>	Viride	GJS 99-158, CBS 119087	NR144870	AY376047
<i>T. virens</i>	Green	CBS 249.59, ATCC 13213	MH857855	AY750891
<i>T. virescentiflavum</i>	Green	PC 278	NR134349	AY737749
<i>T. viridarium</i>	Viride	CBS 132568, CBS 120065	NR138439	KC285658
<i>T. viride</i>	Viride	CBS 119325	NR138441	DQ672615
<i>T. viridescens</i>	Viride	CBS 433.34	NR138429	AF456905
<i>T. viridialbum</i>	Viride	CBS 133495, S177	-	KC285705
<i>T. virilente</i>	Viride	CBS 132569, DAOM 234234	NR138447	KJ665772
<i>T. voglmayrii</i>	Lone lineage	CBS 117711	NR134358	DQ086146
<i>T. yunnanense</i>	Viride	CBS 121219	NR134419	GU198243
<i>T. yunnanense</i>	Viride	YMF1.01694	AY941823	AY941825
<i>Protocrea pallida</i>	-	CBS 299.78	NR111329	EU703900
<i>Protocrea farinosa</i>	-	CBS 121551	NR119700	EU703889

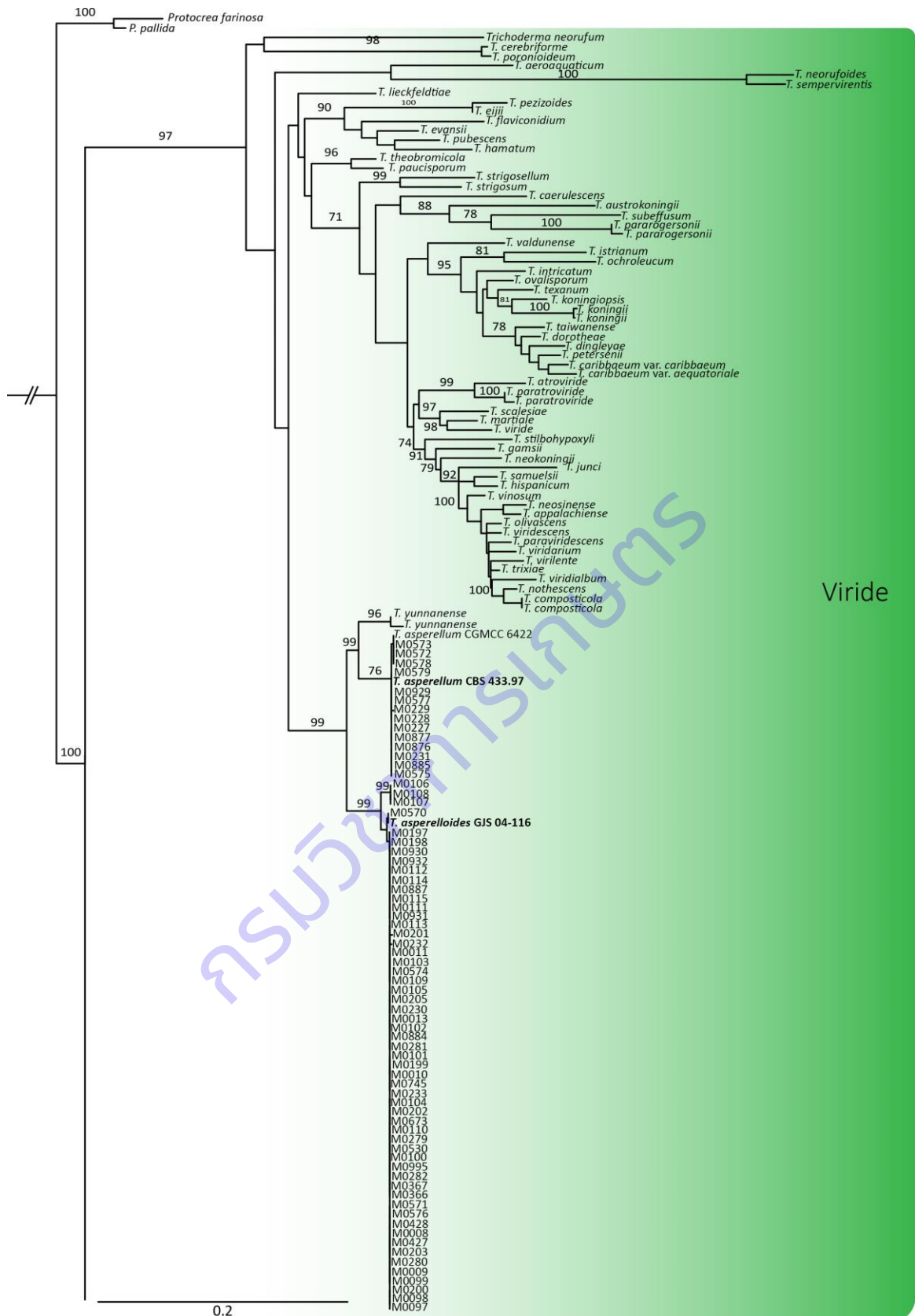

Figure 2: Phylogram obtained in a maximum likelihood search in RAXML of dataset of ITS and *tef1* gene regions. Bootstrap support values ($\geq 70\%$) from 1,000 replicates above nodes.

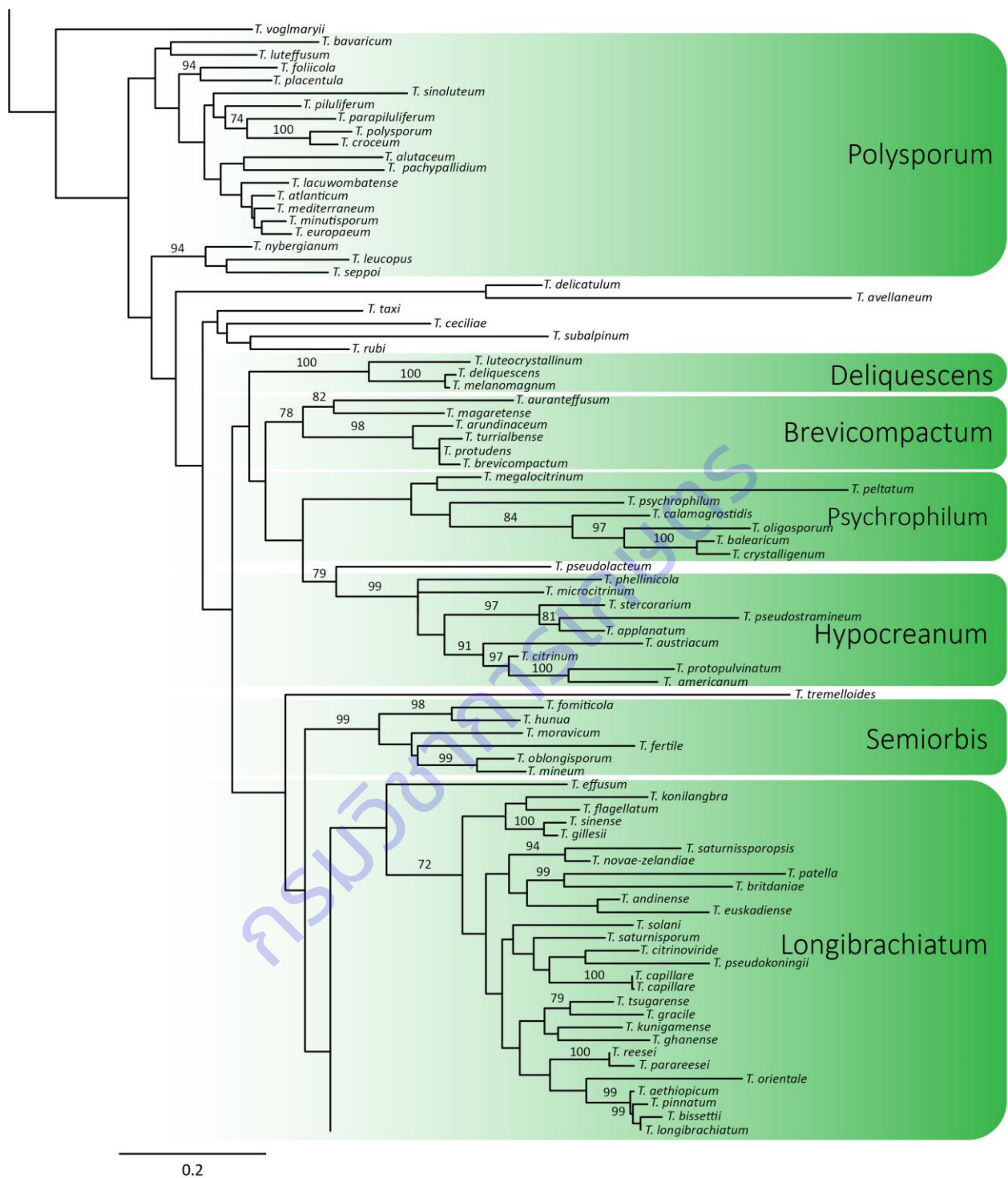

Figure 2: Continued

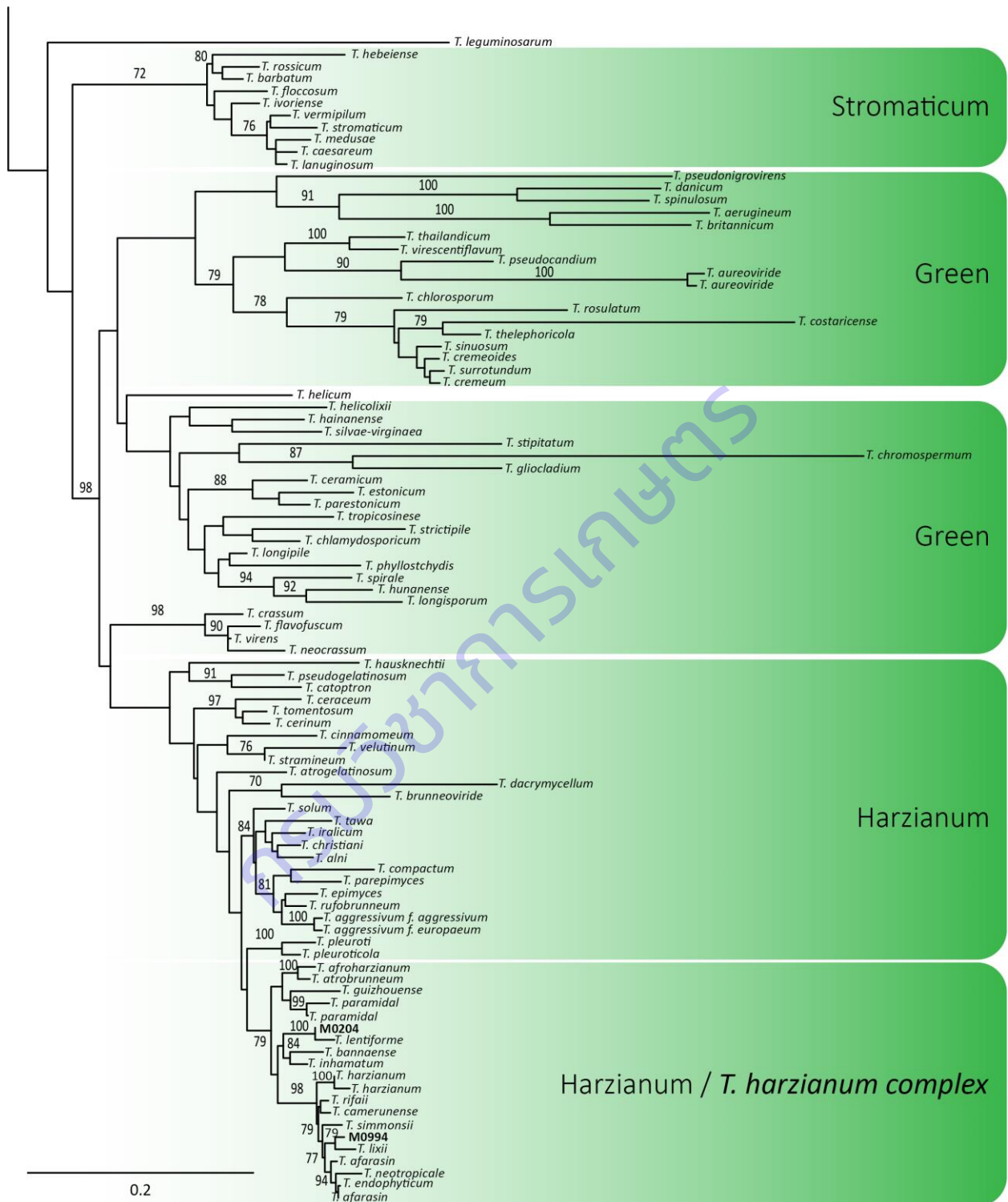

Figure 2: Continued

อนุกรมวิธานและดีเอ็นเอบาร์โค้ดของเชื้อรา *Trichoderma* มีดังนี้

Harzianum Clade

Trichoderma lentiforme (Rehm) P. Chaverri, Samuels & F.B. Rocha, Mycologia 107 (3): 577 (2015)

Synonymy:

≡ *Hypocrea lentiformis* Rehm, Hedwigia 37: 193 (1898)

Classification

Kingdom	<i>Fungi</i>
Phylum	<i>Ascomycota</i>
Subphylum	<i>Pezizomycotina</i>
Class	<i>Sordariomycetes</i>
Subclass	<i>Hypocreomycetidae</i>
Order	<i>Hypocreales</i>
Family	<i>Hypocreaceae</i>
Genus	<i>Trichoderma</i>
Species	<i>lentiforme</i>

Optimum Growth Temperature 25-30 °C

ลักษณะของเชื้อ เชื้อราสร้างสปอร์น้อยบนอาหาร PDA สร้างสปอร์สีเขียว (Figure 3) เป็นวงชั้น ๆ 1-2 วง บางครั้งพบสปอร์สีเขียวเหลืองบริเวณขอบวงแต่ละชั้น อาจได้กลิ่นหอมหวานอ่อนๆ เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น และสปอร์จะมีสีเข้มขึ้น ลักษณะของ phialides เป็นแบบ lageniform, obpyriform หรือ obclavate, ความยาวประมาณ (0.9-)1.3-1.9(-3.7) µm กว้างประมาณ 1.0-3.5 µm สปอร์มีลักษณะกลมแบน (2.0-)2.5-3.2 (-3.7) × (1.7-)2.5-2.7(-3.2) µm ผนังสปอร์ผนังเรียบ ใส

Accession No.: M0204

หมายเหตุ – เดิมเชื้อรา *T. lentiforme* มีการจำแนกเป็นเชื้อรา *T. harzianum* มาก่อน เนื่องจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาที่คล้ายกัน มีการนำมาใช้ในการควบคุมโรคทางดินโดยชีววิธี (González *et al.*, 2020) โดยเฉพาะโรคทางดิน (Chaverri and Samuels, 2002) และเชื้อรานชนิดนี้เป็น telemorph ของเชื้อรา *T. harzianum*

(Chaverri and Samuels, 2002) และ มีรายงานว่าเชื้อราชนิดนี้สามารถพบได้ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพบได้ในประเทศไทย (Chaverri *et al.*, 2015)

- การเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ในแต่ละระดับของการจัดจำแนกด้านอนุกรมวิธาน (taxonomic ranks) เป็นไปตามข้อแนะนำที่พึงปฏิบัติตาม the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Thine *et al.*, 2020)

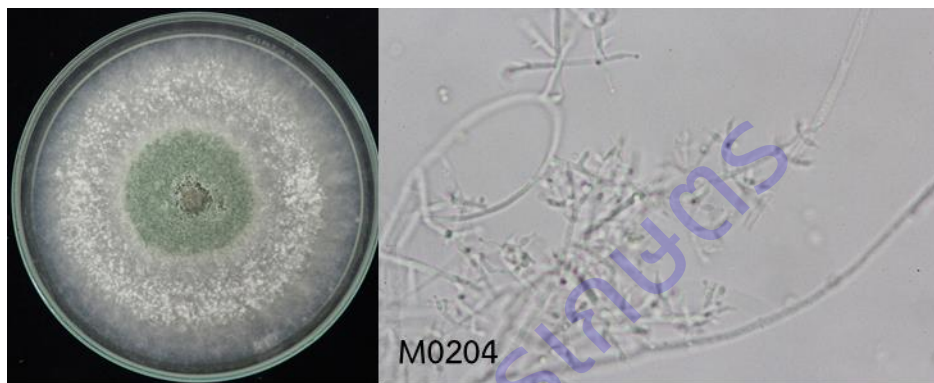

Figure 3: Colony and conidiophores with phialides (40x) of *Trichoderma lentiforme* (M0204)

ดีเอ็นเอบาร์โค้ด

Consensus sequences

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

```
>GAACCAGCGGAGGGATCATTACCGAGTTTACAACCTCCCAAACCAATGTGAACGTTACCAAACCTGTTGCCTCGGCGGGATCTCTGCCCCGGGTGC  
GTCGCAGCCCCGGACCAAGCGCCCCCGGAGGACCAACAAAACCTTTATTGTATACCCCCCTCGCGGGTTTTTTTATAATCTGAGCCTTCTCGGC  
GCCTCTCGTAGGCGTTTTGAAAATGAATCAAACCTTTCAACAACGGATCTCTTGGTTCTGGCATCGATGAAGAACGCAGCGAAATGCGATAAGTAAT  
GTGAATTGCAGAATTCAGTGAATCATCGAATCTTTGAACGCACATTGCGCCCCCAGTATTCTGGCGGGCATGCCTGTCCGAGCGTCATTTCAACC  
CTCGAACCCTCCGGGGGGTTCGGCGTTGGGGATCGGCCCTCCCTTAGCGGGTGCCGTCTCCGAAATACAGTGGCGGTCTCGCCGCAGCCTCTCC  
TGCGCAGTAGTTTTGCACACTCGCATCGGGAGCGCGCGCTCCACAGCCGTTAAACACCCAACCTTCTGAAATGTTGACCTCGGATCAGGTAGGAAT
```

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

```
>AACGTGGTTCGTTATCGTACGTATCATCTGTTCCCTCACGTCCGCATCATTGCGCGCTTTGATCCTCAAACACTTGTGCTAACTACCGTCTTCTAG  
GGGTGCGTATTCCATCAATCATCTTGAAGAGATCGATCGAACACAGTACTGACTTGCTACAACAGCCACGTCGACTCCGGAAGTGCACCACCGT  
GAGTTACACCCTCTTCTTCGCTCCGACATCAGACATCATTTGGTGCGGGACATCTCTTGAATACAGGGCTAACCATTCATCATAAGACCGGTCAC  
TTGATCTACCAGTGCGGTGGTATCGACCGTCGTACCATCGAGAAGTTCGAGAAGGTAAGCTTCAACTGATTTTTGCGCTCGATTCTCCCTCCAAATTC  
AATTGTGCCCGACGATTCTGAAGAGAATTTTCGTGTGCACAATTTTTTCGTACCCCGCTTCCATTACCCCTCTTTGACGCGACGCAAAATTTTTT  
TGCTGTCTTTTGGTTTTAGTGGGGTTTTCTGTGACCCCACTAGCTACTGCTTTTTTTTTTTTTTTGGCTTCACTCTCACTTCCCCGCCATTCAACGT  
ACTCTGTGCTTTGGTCATTCAGCGATGCTAACCACCTTTCCATCAATAGGAAGCCGCCGAACCTGGCAAGGGTTCCTTCAAGTACGCTTGGGTTCT
```

TGACAAGCTCAAGGCCGAGCGTGAGCGTGGTATCACCATCGACATTGCTCTGTGGAAGTTCGAGACTCCCAAGTACTATGTCACCGTCATTGGTAT
GTCTTCTTCATCAACTTCATGCTTCAATTGCAAGCCAGTGCTAACAGGCAATCACAGACG

Trichoderma lixii (Pat.) P. Chaverri, Mycologia 107 (3): 578 (2015)

Synonymy:

≡ *Hypocrea lixii* Pat., Revue Mycologique Toulouse 13 (51): 138 (1891)

Classification

Kingdom	<i>Fungi</i>
Phylum	<i>Ascomycota</i>
Subphylum	<i>Pezizomycotina</i>
Class	<i>Sordariomycetes</i>
Subclass	<i>Hypocreomycetidae</i>
Order	<i>Hypocreales</i>
Family	<i>Hypocreaceae</i>
Genus	<i>Trichoderma</i>
Species	<i>lixii</i>

Optimum Growth Temperature 25-35 °C

ลักษณะของเชื้อ เชื้อราสร้างสปอร์น้อยบนอาหาร PDA สร้างสปอร์สีเขียวอ่อน (Figure 4) ตรงกลางโคโลนี เส้นใยรอบนอกสีใส ไม่มีกลิ่น ลักษณะของ phialides เป็นแบบ ampulliform หรือ lageniform ความยาวประมาณ 1.0-2.7 µm กว้างประมาณ 2 µm สปอร์มีลักษณะกลมแบน ขนาด (2.5-)3.0-3.5 (-3.7) x (2.2-)2.5-3.2(-3.5) µm ผนังสปอร์ผนังเรียบ เมื่อแก่สปอร์จะมีสีเข้ม

Accession No.: M0994

หมายเหตุ - เดิมเชื้อรา *T. lixii* มีการจำแนกเป็นเชื้อรา *T. harzianum* มาก่อน เนื่องจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาที่คล้ายกัน ลักษณะของเชื้อรา *T. lixii* จะคล้ายกับ *T. harzianum* และ *T. lentiforme* เชื้อรา *T. lixii* มีรายงานว่าสามารถนำมาใช้ในการควบคุมโรคพืชโดยชีววิธี (Chaverri and Samuels, 2002) และ เชื้อราชนิดนี้สามารถพบได้ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Chaverri *et al.*, 2015)

- การเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ในแต่ละระดับของการจัดจำแนกด้านอนุกรมวิธาน (taxonomic ranks) เป็นไปตามข้อแนะนำที่พึงปฏิบัติตาม the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Thine *et al.*, 2020)

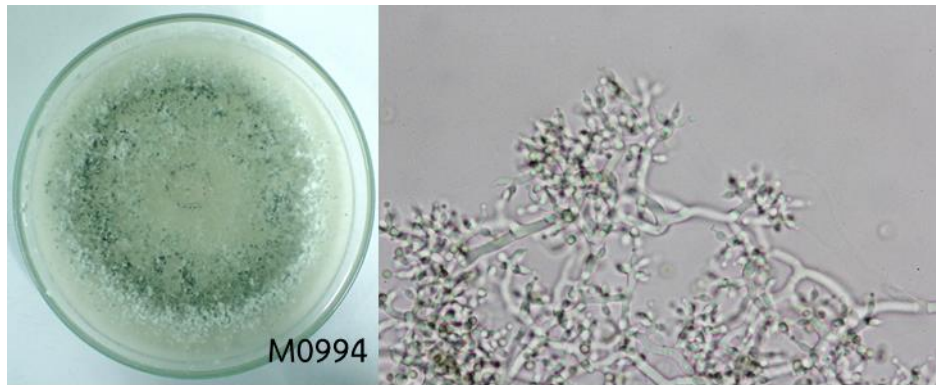

Figure 4: Colony and conidiophores with phialides (40x) of *Trichoderma lixii* (M0994)

ดีเอ็นเอบาร์โค้ด

Consensus sequences

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

```
>TAACAAGGTCTCCGTTGGTGAACCAGCGGAGGGATCATTACCGAGTTTACAACCTCCAAACCCAATGTGAACGTTACCAAACCTGTTGCCTCGGCG
GGATCTCTGCCCCGGGTGCGTCGCAGCCCCGGACCAAGGCGCCCGCGGAGGACCAACCAAACTCTTTTTGTATACCCCTCGCGGGTTTTTTTA
TAATCTGAGCCTTCTCGGCGCCTCTCGTAGGCGTTTCGAAAATGAATCAAACTTTCAACAACGGATCTCTTGGTTCTGGCATCGATGAAGAACGCA
GCGAAATGCGATAAGTAATGTGAATTGCAGAATTCAGTGAATCATCGAATCTTTGAACGCACATTGCGCCCGCCAGTATTCTGGCGGGCATGCCTG
TCCGAGCGTCATTTCAACCCTCGAACCCCTCCGGGGGTGCGGCTTGGGGATCGGCCCTGCCCTTGGCGGTGGCCGTCTCCGAAATACAGTGGCG
GTCTCGCCGCAGCCTCTCTGCGCAGTAGTTTGCACTCGCATCGGGAGCGCGCGCTCCACAGCCGTTAAACACCCAACCTCTGAAATGTTGA
CCTCGGATCAGGTAGGAATACCCGCTGAACCTAAGCATATCAA
```

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

```
>CATGTTCTTGATGAAATCACGGTGGCCGGGAGCGTCTGTGAATTGCTTGTAGACTGGCTTGTAAATCGCTGTGTGAAGTTGATGGAAAGAACAT
ACCAATGACGGTGACATAGTACTTGGGAGTCTCGAACTCCACAGAGCAATGTGCATGGTGATACCACGCTCACGCTCGGCCTTGAGCTTGTCAAG
AACCAAGCATACTTGAAGGAACCTTGCCGAGTTCGGCGGCTTCTATTGATGGAAAAGTGTTAGCATCGCTGAAAGTGACGAGACACAGAACA
CGTTGAATGATGGCTGGGAAGTGAGAGCGAAGCAGAAAAAAGCAGTGAGCTAGTGGGGTGCAAGAAACCCCACTAAAACCAACGACAGC
AAAAAATTTTGCCTGCTGCAAAGGAGGGTAATGCAAAGCGGGTGATGAAAAATTGTTGACACGAAAATCTCTGCAGAATTGTCGGGCACAA
TTGAATGTGGAGGGAGAGTTGGGGCGAAAATGAGTTGAAGCTTACCTTCTCGAACTTCTCGATGGTACGACGGTCGATACCACCGCACTGGTAGAT
CAAGTGACCGGTCTGTATGATAACTGGTTAGCCCTGTGTTCAAAGAGTAGATGTCCCGTATCAAACGACGTTTGATATCGGAGCAGGAGAAGAGGG
TGCAACTCACGGTGGTCGACTTCCGGAGTCGACGTGGCTGTTGTAGCAAGTCAGTACTGTGTTGATCGATCTCATTCAAGATGATTGATGGAAT
ACGCACCCCTAGAAGATGGTAGTTAGCACAAGTGTGAGAATCAGAGCGCGACTGATGCCGACGTGAAAGGATAATACGTACGATAACGACCAC
GTTGATGTGAGTCT
```

Trichoderma harzianum Rifai, Mycological Papers 116: 38 (1969)

Synonymy:

=*Sporotrichum narcissi* Tochinai & Shimada, Trans. Sapporo nat. Hist. Soc.: 124 (1930)

=*Trichoderma nunbergii* Svilv., ZentBl. Bakt. ParasitKde, Abt. 2: 135 (1932)

Classification

Kingdom	<i>Fungi</i>
Phylum	<i>Ascomycota</i>
Subphylum	<i>Pezizomycotina</i>
Class	<i>Sordariomycetes</i>
Subclass	<i>Hypocreomycetidae</i>
Order	<i>Hypocreales</i>
Family	<i>Hypocreaceae</i>
Genus	<i>Trichoderma</i>
Species	<i>harzianum</i>

Optimum Growth Temperature 30-35 °C

ลักษณะของเชื้อ เชื้อราสร้างสปอร์น้อยบนอาหาร PDA สร้างสปอร์สีเขียว (Figure 2) เป็นวงชั้น ๆ บางครั้งพบสปอร์สีเขียวเหลืองบริเวณขอบวงแต่ละชั้น ไม่มีกิลิน ลักษณะของ phialides เป็นแบบ ampulliform ตรงปลายแคบ ความยาวประมาณ 6.2-7.5 μm กว้างประมาณ 3.2-3.5 μm สปอร์มีลักษณะกลมแบน ขนาด (2.0-)2.5-3.0(-3.7) \times (2.2-)2.7-3.5(-4.2) μm ผนังสปอร์ผนังเรียบ

Enzyme Production protease chitinase β -1,3-gluconase (Kamala *et al.*, 2015)

Accession No.: neotype CBS 226.95

หมายเหตุ - อ้างอิงจาก type sequence (Mycobank, 2020)

- การเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ในแต่ละระดับของการจัดจำแนกด้านอนุกรมวิธาน (taxonomic ranks) เป็นไปตามข้อแนะนำที่พึงปฏิบัติตาม the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Thine *et al.*, 2020)

ดีเอ็นเอบาร์โค้ด

Consensus sequences

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

```
>AF057606_ACCGAATTTAAACTCCCAAACCAATGTGAACGTTACCAAACCTGTNGCCTCGGCGGGATCTCTGCCCCGGGTGCGTCGCAGCCCCGGG  
ACCAAGGCGCCCGCCGGAAGACCAACCTAAAACCTTATTGTATACCCCTCGCGGGTTTTTTTTATAAATCTGAGCCTTCTCGGCGCCTCTCGTAG  
GCGTTTTGAAAATGAATCAAACCTTTCCAACAACGGAATCTCTTGTTCTGGCATCGATAAAGAACCACCAAAATGCAATAAATAATGTGAATTGC  
AGAATTCAGTGAATCATCGAATCTTTGAACGCACATTGCGCCCGCCAGTATTCTGGCGGGCATGCCTGTCCGAGCGTCATTTCAACCCTCGAACCC  
CTCCGGGGGGTGGCGGTTGGGGATCGGCCCTCCCTTAGCGGGTGGCCGTCTCCGAAATACAGTGGCGGTCTCGCCGCAGCCTCTCTGCGCAGTA  
GTTTGCACACTCGCATCGGGAGCGGCGCGTCCACAGCCGTTAAACACCCAACCTTCTGAAATGTTGACCTCGGAT
```

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

>AF348101_CTACCAGTGC GG TGGTATCGACCGTGTACCATCGAGAAGTTCGAGAAGGTAAGCTTCAACTCATTTTCGCCTCGATTCTCCCTCCA
CATTTAATTGTGCCCGATAAATCTGCAGAGAATTTTCGTGTCGACAATTTTCATCACCCGATTTGCATTACCCCTCCTTTGAGCGACGCAAATT
TTTTTGGCTGTGCTTTGGTTTTAGTGGGGTTTCTCGTGCACCCCACTAGGTCACTGCTTTTTTTCTGCTTCGCTCTTACTGCCAGCCATCATTCAA
CGTGCTCTGCGTCTCATCACTTTTCAGCGATGCTAACCACTTTTCCATCAATAGGAAGCCGCCGAAGTTCGGAAGGGTTCTTCAAGTACGCTTGGG
TTCTTGACAAGCTCAAGCCGAGCGTGAGCGTGGTATCACCATCGACATTGCTCTGTGGAAGTTCGAGACTCCCAAGTACTATGTCACCGTCATTG
GTATGTTCTTTCCATCAACTTCACACAGCGATTACAAGCCAGTGTACAAGCAATTACAGACGCTCCCGGCCACCGTGATTTTCATCAAGAACATG
ATCACTGGTACTTCCCAGGCCGATTGCGCTATCCTCATATTGCCCGGTAAGTGGTGGAG

the Large Subunit (LSU, 28S)

>MH874152_GC ATATCAATAAGCGGAGGAAAAGAAACCAACAGGGATTGCCCGAGTAACGGCGAGTGAAGCGGCAACAGCTCAAATTTGAAATCT
GGTCCCTAGGGCCCGAGTTGTAATTTGTAGAGGATGCTTTTGGTGGAGTGC CGCCCGAGTTCCTTGGAAACGGGACGCCACAGAGGGTGAGAGCCC
CGTCTGGCTGGCCGCCGAGCCTCTGTAAAGCTCCTTCGACGAGTTCGAGTAGTTTGGGAATGCTGCTCAAATGGGAGGTATATGCTCTTCAAAGCT
AAATATTGGCCAGAGACCGATAGCGCACAAGTAGAGTGATCGAAAGATGAAAAGCACCTTGAAGAGGGTTAAATAGTACGTGAAATTTGTTGAAA
GGGAAGCGCTTGTGACCAGACTTGGGCGCGCGGATCATCCGGGGTTCTCTCCGGTGCACCTTCGCCGCTTAGGCCAGCATCAGTTCGTGCGGG
GGGAAAAAGGCTTCGGGAACGTGGCTCCTCCGGGAGTGTATAGCCCGTTGCATAATACCCTGCGGTGGACTGAGGACCGCGCATCTGCAAGGATG
CTGGCGTAATGGTACCAGCGACCCGCTTGAACACGGACCAAGGAGTCGCTTCGTATGCGAGTGTTCGGGTGTCAAACCCCTACCGGTAATGA
AAGTGAACGCAGGTGAGAGCTTCGGCGCATCATCGACCGATCCTGATGTTCTCGGATGGATTGAGTAAGAGCATAACGGGGCCGACCCGAAAGAA
GGTGAACATATGCCTGTATAGGGTGAAGCCAGAGGAAACTCTGGTGGAGGCTCGCAGCGGTTCTGACGTGCAAATCGATCGTCAAATATGGGCATGG
GGGGCGAAAGACTAATCGAACCTTCTAGTAGCTGGTTCGCG

Viridae Clade

Trichoderma asperellum Samuels, Lieckf. & Nirenberg, Sydowia 51: 81 (1999)

Classification

Kingdom	<i>Fungi</i>
Phylum	<i>Ascomycota</i>
Subphylum	<i>Pezizomycotina</i>
Class	<i>Sordariomycetes</i>
Subclass	<i>Hypocreomycetidae</i>
Order	<i>Hypocreales</i>
Family	<i>Hypocreaceae</i>
Genus	<i>Trichoderma</i>
Species	<i>asperellum</i>

Optimum Growth Temperature 30-35 °C

ลักษณะของเชื้อ บนอาหาร PDA เชื้อราสร้างสปอร์สีเขียว (Figure 5) เป็นวงชั้น ๆ บริเวณวงแต่ละชั้นจะไม่พบ
การสร้างสปอร์ ไม่มีกลิ่น ลักษณะของ phialides เป็นแบบ terminated branches และ lageniform ยาว (4.0-
)6.2-9.7(-15.2) µm กว้าง (2.5-)3.0-3.5(-5.0) µm สปอร์มีลักษณะกลมแบน หรือกลมรี ขนาด (2.2-)3.0-3.5(-

4.7) × (3.0-)3.5-4.0(-4.7) μm สีเขียว ผนังปอร์ลักษณะแบบ warty ไม่พบการสร้าง chlamydospores บนอาหาร

Enzyme Production protease chitinase β-1,3-glucanase (Kamala *et al.*, 2015)

Accession No.: M0227, M0228, M0229, M0231, M0572, M0573, M0577, M0578, M0579, M0876, M0877, M0885, M0886, M0929

หมายเหตุ - การเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ในแต่ละระดับของการจัดจำแนกด้านอนุกรมวิธาน (taxonomic ranks) เป็นไปตามข้อแนะนำที่พึงปฏิบัติตาม the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Thine *et al.*, 2020)

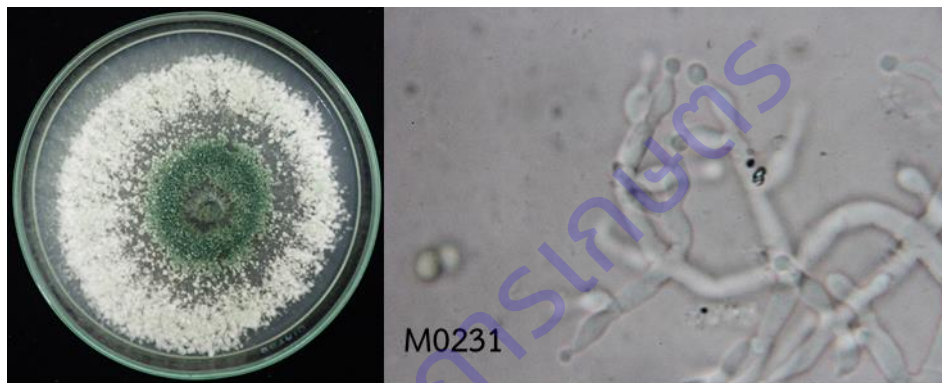

Figure 5: Colony and conidiophores with phialides (100x) of *Trichoderma asperellum* (M0108)

ดีเอ็นเอบาร์โค้ด

Consensus sequences

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

```
>GAGTTTACAACCTCCCAAACCAATGTGAACGTTACCAAACCTGTTGCCTCGGCGGGGTACGCCCCGGGTGCGTCGCAGCCCCGGAACCAAGGCGCC  
CGCCGGAGGAACCAACCAAACTCTTTCTGTAGTCCCCTCGCGGACGTATTTCTTTACAGCTCTGAGCAAAAATTCAAAATGAATCAAACCTTTCAAC  
AACGGATCTCTTGTTCTGGCATCGATGAAGAACGCAGCGAAATGCGATAAGTAATGTGAATTGCAGAATTCAGTGAATCATCGAATCTTTGAACG  
CACATTGCGCCCGCCAGTATTCTGGCGGGCATGCCTGTCCGAGCGTCATTTCAACCCTCGAACCCCTCCGGGGGATCGGCGTTGGGGATCGGGACC  
CCTCACACGGGTGCCGGCCCTAAATACAGTGCGGTCTCGCCGAGCCTCTCTGCGCAGTAGTTTGCACAACTCGCACCCGGGAGCGCGGCGCG  
TCCACGTCGGTAAACACCCAACCTTTCTGAAA
```

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

```
>ATCGAGAAGTTCGAGAAGGTAAGCTCATTTCACTGCTTTTCCATCAATTTTTGGCACAATCATATGCCCGACAATTCTGCTCTCAGTTTTTGTCT  
TTTTTTTCCAGCGTACCCCGCTTTGCCAGTCTACCTACCCCTCCTTTGGCACAGCAAAAATTTCTGGCTGCCTTGTGGCTTTTAGTGGGGTGT  
CAAATTTTTTGGCAGCAACCCGCTATCGCACTGCACCTCTCCATCACCCACCACATGCTATTTGCTCAATCGCGTCGCTTTTTTTGTTTCATTA  
TGCTGATCATGCTTCAATCAATAGGAAGCCGCCGAACCTCGGCAAGGGTTCCTTCAAGTATGCGTGGGTTCTTGACAAGCTCAAGGCCGAGCGTGAG
```

CGTGGTATCACCATCGACATTGCCCTCTGGAAGTTCGAGACTCCCAAGTACTATGTCACCGTCATTGGTATGTTTTGGACTCTTCTCTAGCTATC
GACATTCCAAGTCCGCCATTCTAACATGCTCTTCCACAGACGCTCCCGGTCACCGTGATTTTCAT

the Large Subunit (LSU, 28S)

CGACCTCCACGTCCGCCTACTCCTCGGGGCATCGTTTCTAGACCGAGGGCGAGGTATGGGTGAGACGCTTGAGCGCCATCCATTTTCAGGGCTAGT
ACATTCGGCAGGTGAGTTGTTACACAGTCCTTAGCGGATTCCGACTTCCATGGCCACCGTCTGTGCAAGATGTACTAACGCCTTTTGTGGTGTC
TGATGAGCGTCTACTCTGGCACCTAACCTCGCGTTCGGTTCATCCCGCATCGCCAGTTCTGCTTACAAAAATGGCCCACTAGTGTGATACATTC
GAATGCCACGTTCAACTAAGTAACAAGGGCTTCTTACATATTTAAAGTTTGAGAATGGATGAAGGCAATATAGCGCCCCGAGTCCCTAATCATT
GCTTTACCTCATAAACTGAGCTCAACTGCTATCCTGAGGGAACTTCGGCGGAAACCAGCTACTAGAAGGTTGATTAGTCTTTGCCCCCATG
CCCATATTTGACGATCGATTTGCACGTGAGAACCCTGCGAGCCTCCACCAGAGTTTCTCTGGCTTACCCTATACAGGCATAGTTCACCTTCTTT
CGGGTCCGGCCCCGATGCTCTTACTCAAATCCATCCGAGAACATCAGGATCGGTGATGATGCGCCGAAGCTCTACCTGCGTTCACCTTCATTA
CGCGTAGGGGTTTGACCCCGAACACTCGCATACGAAGACGACTCCTTGGTCCGTGTTTCAAGACGGGTGCTGGTGACCATTACGCCAGCATCCT
TGCAGATGCGCGGTCTCAGTCCACCGCAGGGTATTATGCAACGGGCTATAAACTCCCGGAGGAGCCAGTTCGCCGAAGCCTTTTCCCCCGCGA
CGAACTGATGCTGGCCTGAACGCGGCGAAGTGCACCGGAGAGAACCCCGGATGATCCGCGCGCCCAAGTCTGGTACAAGCGCTTCCCTTTAAC
AATTTACGTAAGTGTAAACCTCTTTTCAAGGTGCTTTTTCATCTTTCGATCACTTACTTGTGCGCTATCGGTCTCTGGCCAATATTAGCTTTAGA
AGACATATACCTCCATTTTGGAGCAGATTCCCAAACACTCGACTCGTGAAGGAGCTTACAGAGGCTCGGTGGCCAGCCAGACGGGGCTCTCA
CCCTCTGTGGCGTCCCGTCCAGGGAACCTCGGGCGGCACCTACCAAAGCATCCTCTACAAATTACAACCTCGGACCCGGAGGGGCCAGATTTCAA
ATTTGAGCTGTTGCCGCTTCC

Trichoderma asperelloides Samuels, Mycologia 102 (4): 961 (2010)

Classification

Kingdom	<i>Fungi</i>
Phylum	<i>Ascomycota</i>
Subphylum	<i>Pezizomycotina</i>
Class	<i>Sordariomycetes</i>
Subclass	<i>Hypocreomycetidae</i>
Order	<i>Hypocreales</i>
Family	<i>Hypocreaceae</i>
Genus	<i>Trichoderma</i>
Species	<i>asperelloides</i>

Optimum Growth Temperature 25-30 °C

ลักษณะของเชื้อ บนอาหาร PDA เชื้อราสร้างสปอร์สีเขียว (Figure 6) เป็นวงชั้น ๆ บริเวณวงแต่ละชั้นจะไม่พบ
การสร้างสปอร์ ไม่มีกลิ่น ลักษณะทางสัณฐานวิทยาจะคล้ายคลึงกับ *T. asperellum* conidiophore ลักษณะยาว
ตรงปลายก้านเป็น single phialide หรือเป็นกลุ่มของ phialides 2-4 ที่แยกกันอย่างชัดเจน ลักษณะของ
phialides เป็นแบบ flask-shaped และมีลักษณะโป่งพองตรงกลาง ยาว (4.0)-6.2-9.7(-15.2) μm กว้าง (2.5-
)3.0-3.5(-5.0) μm สปอร์มีลักษณะกลมแบน หรือกลมรี ขนาด (2.2)-3.0-3.5(-4.7) x (3.0)-3.5-4.0(-4.7) μm สี

เชื้อยว ผนังปอร์ลักษณะแบบ warty chlamydospores แบบ subglobose มีขนาด (4.5-)7.2-11.2(-15.0) x (5.0-) 6.5-9.5(-11.0) μm

Enzyme Production protease chitinase β -1,3-glucanase (Kamala *et al.*, 2015)

Accession No.: M0008, M0009, M0010, M0011, M0013, M0097, M0098, M0099, M0100, M0101, M0102, M0103, M0104, M0105, M0106, M0107, M0108, M0109, M0110, M0111, M0112, M0113, M0114, M0115, M0197, M0198, M0199, M0200, M0201, M0202, M0203, M0205, M0230, M0232, M0233, M0279, M0280, M0281, M0282, M0366, M0367, M0427, M0428, M0530, M0570, M0571, M0574, M0576, M0651, M0673, M0745, M0884, M0887, M0930, M0931, M0932, M0995

หมายเหตุ การเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ในแต่ละระดับของการจัดจำแนกด้านอนุกรมวิธาน (taxonomic ranks) เป็นไปตามข้อเสนอแนะที่พึงปฏิบัติตาม the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Thine *et al.*, 2020)

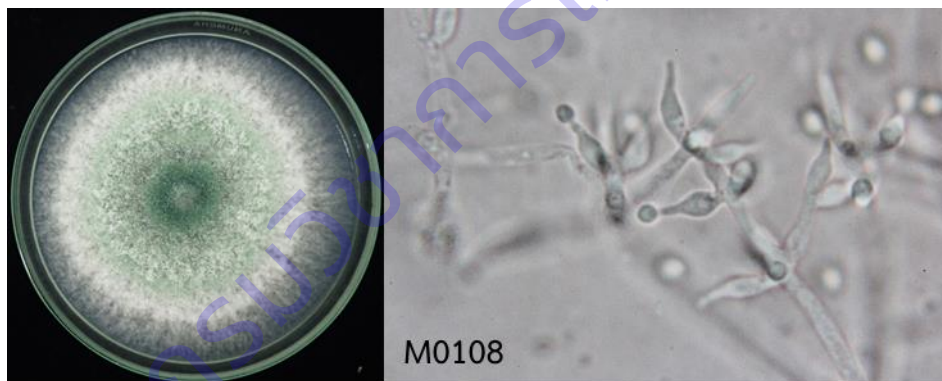

Figure 6: Colony and conidiophores with phialides (100x) of *Trichoderma asperelloides* (M0108)

ดีเอ็นเอบาร์โค้ด

Consensus sequences

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

```
>GTCTCCGTTGGTGAACCAAGCGGAGGGATCATTACCGAGTTTACAACCTCCCAAACCAATGTGAACGTTACCAAACCTGTTGCCTCGGCGGGTCAAC  
GCCCCGGGTGCGTCGCAGCCCCGGAACCAAGCGCCCGCCGGAGGAACCAACCAACTCTTTCTGTAGTCCCCTCGCGGACGTATTTCTTACAGCTC  
TGAGCAAAAATTCAAAATGAATCAAACTTTCAACAACGGATCTCTTGGTTCTGGCATCGATGAAGAACGACGCGAAATGCGATAAGTAATGTGAAT  
TGAGCAAAATTCAGTGAATCATCGAATCTTTGAACGCACATTGCGCCCGCCAGTATTCTGGCGGGCATGCCTGTCCGAGCGTCATTTCAACCCTCGAA  
CCCCTCCGGGGGATCGGCGTTGGGGATCGGGACCCCTCACACGGGTGCCGGCCCCGAAATACAGTGGCGGTCTCGCCGACGCTCTCCTGCGCAG
```

TAGTTTGCACAACCTCGCACCGGGAGCGCGCGCTCCACGTCCGTA AACACCCAACCTTTCTGAAATGTTGACCTCGGATCAGGTAGGAATACCCG
CTGAACTTAAGCA

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

>TAAGCTAATTTCACTGCTTTTCCCATCAATTTTTGGCACAATTATATGCCGACAATTCTGTTCTCAGTTTTGTCTCTTTTTTTTTCAGCATCACCC
CGCTTTGCCAGCCTACCTACCCCTCCTTTGGCACAGCAAAAAATTTTCTCGCTGCCTTGTGGCTTTTAGTGGGGTGTCAATTTTTTTGACGGCAA
CCCCACTATCGCCACTGTACCTCTTTCCATCATCCACCACATGCTATTTGTTCAATCGCATCGTCTATTTTCAATATCTCTTGTTCATTATGCTGATC
ATGCTTCAATCAATAGGAAGCCGCCGAACCTCGGCAAGGGTTCCTCAAGTATGCGTGGGTTCTTGACAAGCTCAAGGCCGAGCGTGAGCGTGGTAT
CACCATCGACATTGCCCTCTGGAAGTTCGAGACTCCCAAGTACTATGTCACCGTCATTGGTATGTTTTGGACACTTCAGTCGACATTGCAAGATCGT
CATTCTAACATACTCTCCCCACAGACGCTCCCGGTACCGTGATTT

the Large Subunit (LSU, 28S)

>CTTCGTACGACCTCCACGTCCGCCTACTCCTCGGGGCATCGTTTCTACCCCGAGGGCGAGGTATGGGTGAGACGCTTGAGCGCCATCCATTTTC
AGGGCTAGTACATTCCGGCAGGTGAGTTGTTACACAGTCCTTAGCGGATTCGACTTCCATGGCCACCGTCTCTGTCAAGATGTAACGCCTT
TTGTGGTGTCTGATGAGCGTCTACTCTGGCACCTTAACCTCGCGTTCGGTTCATCCCGCATCGCCAGTTCTGCTTACAAAAATGGCCACTAGTGT
TGATACATTCGAATGCCACGTTCAACTAAGTAACAAGGGCTTTACATATTTAAAGTTTGAGAATGGATGAAGGCAATATAGCGCCCCGAGTCC
CTAATCATTGCTTTACCTCATAAACTGAGCTCAACTGCTATCCTGAGGGAACTTCGGCGGAAACCAGCTACTAGAAGGTTTCGATTAGTCTTT
CGCCCCATGCCATATTTGACGATCGATTTGCACGTGAGAACCCTGCGAGCCTCCACCAGAGTTTCTCTGGCTTACCCTATACAGGCATAGTT
CACCTTCTTTCCGGTCCGGCCCCGATGCTCTTACTCAAATCCATCCGAGAACATCAGGATCGGTGATGATGCGCCGAAGCTCTCACCTGCGTTC
ACTTTCATTACCGGTAGGGGTTTGACACCCGAACACTCGCATAAGAACGACTCCTTGGTCCGTGTTTCAAGACGGGTGCTGTTGACCATACG
CCAGCATCCTTGAGATGCGCGTCTCAGTCCACCGCAGGGTATTATGCAACGGGTATAAACAATCCCGGAGGAGCCAGTTCGCAAGCCTTTT
TCCCCCGCAGCAACTGATGCTGGCCTGAACGCGCGAAGTGCACCGGAGAGAACCCCGGATGATCCGCGCGCCCAAGTCTGGTCAACAAGCGCT
TCCTTTCAACAATTTACGTAATGTTAACCTCTTTTCAAGGTGCTTTTTCATCTTTGATCACTCTACTTGTGCGCTATCGGTCTCTGGCCAATAT
TTAGCTTTAGAAGACATATACTCCCATTTTGGAGCAGATTCCCAAATACTCGACTCGTCAAGGAGCTTTACAGAGGCTCGGTGGCCAGCCAGA
CGGGGCTCTACCCCTCTGTGGCGTCCCGTCCAGGGAACCTCGGGCGCACCTCACAAAAGCATCCTCTACAATTACAACCTCGGACCCGGAGGGG
CCAGATTTCAAATTTGAGCTGTTGCCGTTCACTCGCGTACTGCGGCA

Trichoderma viride Pers., Neues Magazin für die Botanik 1: 92 (1794)

Synonymy:

=*Pyrenium lignorum* Tode, Fungi Mecklenburgenses Selecti 1: 33, tab. 3, fig. 29 (1790)

=*Trichoderma glaucum* E.V. Abbott, Iowa State College Journal of Science: 27 (1927)

=*Hypocrea rufa* (Pers.) Fr., Summa vegetabilium Scandinaviae 2: 383 (1849)

Classification

Kingdom	<i>Fungi</i>
Phylum	<i>Ascomycota</i>
Subphylum	<i>Pezizomycotina</i>
Class	<i>Sordariomycetes</i>
Subclass	<i>Hypocreomycetidae</i>
Order	<i>Hypocreales</i>

Family *Hypocreaceae*
Genus *Trichoderma*
Species *viride*

Optimum Growth Temperature 25-30 °C

ลักษณะของเชื้อ บนอาหาร PDA เชื้อราสร้างสปอร์สีเขียว บางครั้งพบว่าเชื้อสร้างกลั่นคล้ายกลั่นของมะพร้าว สปอร์มักพบสร้างกระจุกอยู่ตรงกลางโคโลนี ขนาดประมาณ 1-4 mm (Figure 4) ลักษณะของ phialides เป็นแบบ lageniform มักพบตรงกลาง ลักษณะตรง ปลายแบบตะขอ ยาว (5.0-)6.5-11(-18) µm กว้าง (1.5-)2.5-3.5(-4.0) µm สปอร์มีลักษณะกลมแบน ขนาด (2.7-)3.2-4.2(-5.0) x (3.0-)3.5-4.5(-5.5) µm สีเขียว ผนังสปอร์ลักษณะแบบ warted

Enzyme Production protease chitinase β -1,3-glucanase (Kamala *et al.*, 2015)

Accession No.: epitype CBS 119325

หมายเหตุ - อ้างอิงจาก type sequence (Mycobank, 2020)

- การเขียนชื่อวิทยาศาสตร์ในแต่ละระดับของการจัดจำแนกด้านอนุกรมวิธาน (taxonomic ranks) เป็นไปตามข้อแนะนำที่พึงปฏิบัติตาม the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Thine *et al.*, 2020)

ดีเอ็นเอบาร์โค้ด

Consensus sequences

the Internal Transcribed Spacer (ITS)

```
>NR138441_GAGGGATCATTACCGAGTTTACAACCTCCCAAACCCAATGTGAACCATACCAAACCTGTTGCCTCGGCGGGGTCACGCCCGGGTGCCTCGCAGCCCCGGAACCAGGCGCCCGCGGAGGGACCAACCAAACCTCTTTCTGTAGTCCCTCGCGGACGTTATTTTTACAGCTCTGAGCAAAAATTCAAAATGAATCAAACTTTCAACAACGGATCTCTTGTTCTGGCATCGATGAAGAACGCAGCGAAATGCGATAAGTAATGTGAATTGCAGAATTCAGTGAATCATCGAATCTTTGAACGCACATTGCGCCCGCCAGTATTCTGGCGGGCATGCCTGTCCGAGCGTCATTTCAACCTCGAACCCCTCCGGGGGGTCGGCGTTGGGGACTTCGGGAACCCCTAAGACGGGATCCCGGCCCGAAATACAGTGCGGCTCGCCGCGACCTCTCATGCGCAGTAGTTTGCACAACTCGCACCCGGGAGCGCGCGCTCCACGTCCGTAACACCCAACCTTCTGAAATGTTGACCTCGGATCAGGTAGGAATACCCGCTGAACTTAAG
```

the translation elongation factor 1-alpha (tef1)

```
>DQ672615_CATTTCTGCTTTTTCACTACGCGTTCCTGGCCCAATCGTGCCCGACAATTCTGTTCTCAGTCTTGCAACTTTGCCCTCGCAGCATCACACCCCGCTTTGCTGCTCTACCCCTCATTTTGACAGCAAAAATTTCTGGCTGTCTATTTGGCTCTGAGTGGGGTGCCAACCTTTGTTGGCAGCGACCCCGCTATCGCCACTGTCCCTCATCCATCGTCCCAACACATTGTGCTCATTCAATCGCATCGTCTTTTGCCTCAATTCCTTTGGGGTTTATTGTGCTGATCATGTTCAATCAATAGGAAGCCGCCGAACCTCGCAAGGGTCTTTCAAGTATGCGTGGGTTCTTGACAAGCTCAAGGCCGAGCGTGAGCGTGGTATCACCATCGACATTGCCCTCTGGAAGTTCGAGACTCCAGATACTATGTCACCGTCATTGGTATGTTTTGGTTCCCTCAATGACATTTCCGCCATCATCTAAGTGCCACTCTGCAGACGCTCCCGCCACCGTGATTTCAAGAACATGATCACTGGTACCTCCAGGCTGACTGCGCTATCCTGATTATCGCTGCCGTAAGTGGTGTGAGTTCGAGGCTGGTATCTCCAAGGATGCCAGACCCGTGAGCACGCTCTGCTCGCCTACACCCCTGGGTGTCAAGCAGCTCATCGTTGCCATCAACAAGATGGACACTGCCAACTGGGCCGAGGCTCGTTACCTTGAGATCATCAAGGAGACCTCCAACCTTCATCAAGAAGTTCGGCTTCAACCCCAAGACCGTTGCCTTCGTCCTCCATCTCCGGCTTCAACGGCGACAACATGTTGGCCGCTCTCCAACCTGCCCTGG
```

TACAAGGGCTGGGAGAAGGAGACCAAGGCTGGCAAGTCCACCGCAAGACCCCTTCTCGAGGCCATTGACGCCATTGAGCCCCCAAGCGTCCCAC
AGACAAGCCCCTCCGTCTGCCCTTCAGGATGTTTACAAGATCGGTGGTATTGGAACAGTCCCTGTGCGCCGTATCGAGACTGGTATCCTCAAGCC
CGGTATGGTGTACCTTCGCTCCCGCAACGTCACCACTGAAGTCAAGTCCGTCGAGATGCACCACGAGCAGCTCGTTGAGGGTGTCCCCGGTGA
CAACGTTGGATTCAACGTCAAGAAGCTCTCCGTCAAGGATATCCGCCGTGGAACGTTGCCGGTGACTCCAAGAACGACCCCTCCCATGGCTGCCGC
TTCTTTCAACGCCAGGTCATTGTATGAACCACCCTGGCCAGGTGCGGTGCCGGATACGCTCCCTGCTCA

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ได้ข้อมูลลักษณะทางสัณฐานวิทยา และดีเอ็นเอบาร์โค้ดของเชื้อรา *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme*, *T. lexii*, *T. harzianum* และ *T. viride* และยังได้ไอโซลทของเชื้อรา *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme* และ *T. lexii* โดยได้ดีเอ็นเอบาร์โค้ดจำนวน 3 ตำแหน่ง ได้แก่ the Internal Transcribed Spacer (ITS), the translation elongation factor 1-alpha (tef1) และ the Large Subunit (LSU, 28S) เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบชนิดของเชื้อรา ตรวจสอบความถูกต้องของชนิดเชื้อรา *Trichoderma* ที่มีการขอขึ้นทะเบียนสารชีวภัณฑ์กับกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้สารชีวภัณฑ์เชื้อรา *Trichoderma* โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเกษตรกร อีกทั้งข้อมูลลักษณะทางด้านพันธุกรรม (DNA) ที่ได้จากการศึกษาเป็นประโยชน์ทางการศึกษาในหน่วยงานราชการ เช่น กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชน โดยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อศึกษาความหลากหลายและวิวัฒนาการของเชื้อรา *Trichoderma* ในประเทศไทย รวมถึงสามารถใช้เป็นข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อใช้ในการต่อยอดงานวิจัยวิจัย เช่น การออกแบบไพรเมอร์จำเพาะเพื่อการตรวจสอบชนิดที่แม่นยำและรวดเร็ว

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

10.1 ได้ดีเอ็นเอบาร์โค้ดมาตรฐานของเชื้อรา *T. asperellum*, *T. asperelloides*, *T. lentiforme*, *T. lexii*, *T. harzianum* และ *T. viride* เพื่อใช้เปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของชนิดเชื้อราในสารชีวภัณฑ์ที่นำมาขึ้นทะเบียนสารชีวภัณฑ์กับกรมวิชาการเกษตร โดยจะช่วยลดความเสี่ยงในการใช้ชนิดของสารชีวภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืช

10.2 สามารถเผยแพร่ผลงานวิจัยในรายงานประจำปีของสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร รวมถึงงานประชุมวิชาการระดับชาติ หรือนานาชาติ

11. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณสมาชิก กลุ่มงานวิทยาไมโค กลุ่มวิจัยโรคพืช ที่ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือในการเก็บตัวอย่าง การดำเนินการทดลอง และการเก็บข้อมูล รวมถึงกำลังใจที่มีให้กันเสมอมา

12. เอกสารอ้างอิง

- Bissett, J. 1984. A revision of the genus *Trichoderma*. I. Section *Longibrachiatum* sect. nov. *Canadian Journal of Botany* 62: 924-931.
- Bissett, J. 1991a. A revision of the genus *Trichoderma*. II. Infrageneric classification. *Canadian Journal of Botany* 69: 2357-2372.
- Bissett, J. 1991b. A revision of the genus *Trichoderma*. III. Section *Pachybasium*. *Canadian Journal of Botany* 69: 2373-2417.
- Bissett, J. 1991c. A revision of the genus *Trichoderma*. IV. Additional notes on section *Longibrachiatum*. *Canadian Journal of Botany* 69: 2418-2420.
- Bissett, J. 1992. *Trichoderma atroviride*. *Canadian Journal of Botany* 70: 639-641.
- Brotman, Y., Kapuganti, J.G. and A. Viterbo. 2010. *Trichoderma*. *Current Biology* 20: R390-R391.
- Carbone, I. and L.M. Kohn. 1999. A method for designing primer sets for speciation studies in filamentous ascomycetes. *Mycologia* 91: 553-556.
- Chaverri, P., F. Branco-Rocha, W. Jaklitsch, R. Gazis, T. Degenkolb and G.J. Samuels. 2015. Systematics of the *Trichoderma harzianum* species complex and the re-identification of commercial biocontrol strains. *Mycologia* 107: 558-590.
- Chaverri, P., L.A. Castlebury, G.J. Samuels and D.M. Geiser. 2003. Multilocus phylogenetic structure within the *Trichoderma harzianum*/*Hypocrea lixii* complex. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 27: 302-313.
- Chaverri, P. and G.J. Samuels. 2002. *Hypocrea lixii*. Pat., the teleomorph of *Trichoderma harzianum* Rifai. *Mycological Progress* 1: 283-286.
- Dodd, S.L., R.N. Crowhurst, A.G. Rodrigo, G.J. Samuels, R.A. Hill and A. Stewart. 2000. Examination of *Trichoderma* phylogenies derived from ribosomal DNA sequence data. *Mycological Research* 104: 23-34.
- Doungsa-ard, C., A.R. McTaggart, A.D.W. Geering, T.U. Dalisay, J. Ray and R.G. Shivas. 2015. *Uromycladium falcatarium* sp. nov., the cause of gall rust on *Paraserianthes falcataria* in south-east Asia. *Australasian Plant Pathology* 44:25-30.
- Druzhinina, I.S., C.P. Kubicek, M. Komon-Zelazowska, T.B. Mulaw and J. Bissett. 2010. The *Trichoderma harzianum* demon: complex speciation history resulting in coexistence of hypothetical biological species, recent agamospecies and numerous relict lineages. *BMC evolutionary biology* 10: 1-14.

- Fujiimori, F. and T. Okuda. 1994. Application of the random amplified polymorphic DNA using the polymerase chain reaction for efficient elimination of duplicate strains in microbial screening. I. Fungi. *Journal of antibiotics* 47: 173-182.
- González, V., E. Armijos and A. Garcés-Claver. 2020. Fungal endophytes as biocontrol agents against the main soil-borne. *Agronomy* 10: 1-20. doi.org/10.3390/agronomy10060820.
- Hermosa, M.R., I. Grondona, E.A. Iturriaga, J.M. Diaz-Minguez, C. Castro, E. Monte and I. Garcia-Acha. 2000. Molecular characterization and identification of biocontrol isolates of *Trichoderma* spp. *Applied and Environmental Microbiology* 66: 1890-1898.
- de Hoog, G.S. and A.H.G. Gerrits van den Ende. 1998. Molecular diagnostics of clinical strains of filamentous basidiomycetes. *Mycosciences* 41: 183-189.
- Jaklitsch, W.M. and H. Voglmayr. 2015. Biodiversity of *Trichoderma* (*Hypocreaceae*) in Southern Europe and Macaronesia. *Studies in Mycology* 80: 1-87.
- John, R.P., R.D. Tyagi, D. Prévost, S.K. Brar, S. Pouleur and R.Y. Surampalli. 2010. Mycoparasitic *Trichoderma viride* as a biocontrol agent against *Fusarium oxysporum* f. sp. *adzuki* and *Pythium arrhenomanes* and as a growth promoter of soybean. *Crop Protection* 29: 1452-1459.
- Kearse, M., R. Moir, A. Wilson, S. Stones-Havas, M. Cheung, S. Sturrock, S. Buxton, A. Cooper, S. Markowitz, C. Duran, T. Thierer, B. Ashton, P. Mentjies and A. Drummond. 2012. Geneious Basic: an integrated and extendable desktop software platform for the organization and analysis of sequence data. *Bioinformatics* 28(12): 1647-1649.
- Kamala, Th., S.I. Devi, K.C. Sharma and K. Kennedy. 2015. Phylogeny and taxonomical investigation of *Trichoderma* spp. from Indian region of Indo-Burma biodiversity hot spot region with special reference to manipur. *BioMed Research International* Volume 2015, Article ID 285261, 21 pages.
- Kindermann, J., Y. El-Ayouti, G.J. Samuels and C.P. Kubicek. 1998. Phylogeny of the genus *Trichoderma* based on sequence analysis of the Internal Transcribed Spacer region 1 of the rDNA cluster. *Fungal Genetics and Biology* 24: 298-309.
- Kumar, S., G. Stecher, M. Li, C. Knyaz and K. Tamura. 2018. MEGA X: Molecular Evolutionary Genetics Analysis across computing platforms. *Molecular Biology and Evolution* 35:1547-1549.
- Li, Q., P. Tan, Y. Jiang, K.D. Hyde, E.H.C. McKenzie, A.H. Bahkali, J. Kang and Y. Wanf. 2013. A novel *Trichoderma* species isolated from soil in Guizhou, *T. guizhouense*. *Mycological Progress* 12: 167-172.

- Liu, K.L., A. Porras-Alfaro, C.R. Kuske, S.A. Eichorst and G. Xie. 2012. Accurate, rapid taxonomic classification of fungal large-subunit rRNA genes. *Applied and Environmental Microbiology* 78: 1523-1533.
- Mbarga, J.B., G.M. Ten Hoopen, J. Kuate, A. Adiobo, M.E.L. Ngonkeu, Z. Ambang, A. Akoa, P.R. Tondje and B.A.D. Begoude. 2012. *Trichoderma asperellum*: A potential biocontrol agent for *Pythium myriotylum*, causal agent of cocoyam (*Xanthosoma sagittifolium*) root rot disease in Cameroon. *Crop Protection* 36: 18-22.
- Muthumeenakshi, S., P.R. Mills, A.E. Brownd and D.A. Seaby. 1994. Intraspecific molecular variation among *Trichoderma harzianum* isolates colonizing mushroom compost in the British Isles. *Microbiology* 140: 769-777.
- Mycobank. 2020. *Hypocercaceae*. (online data). source: <https://www.mycobank.org/page/Simple%20names%20search> (18 February 2564).
- Nylander, J.A., J.C. Wilgenbusch, D.L. Warren and D.L. Swofford. 2008. AWTY (are we there yet?): a system for graphical exploration of MCMC convergence in Bayesian phylogenetics. *Bioinformatics* 24: 581-583.
- O'Donnell, K., H.C. Kistler, E. Cigelnik and R.C. Ploetz. 1998. Multiple evolutionary origins of the fungus causing Panama disease of banana: concordant evidence from nuclear and mitochondrial gene genealogies. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 95: 2044-2049.
- Rifai, M.A. 1969. A revision of the genus *Trichoderma*. *Mycological Papers* 116: 1-116.
- Robbertse, B. P.K. Strope, P. Chaverri, R. Gazis, S. Ciufu, M. Domrachev and C.L. Schoch. 2017. Improving taxonomic accuracy for fungi in public sequence databases: applying 'one name one species' in well-defined genera with *Trichoderma/Hypocrea* as a test case. *Database* 1-14. doi:10.1093/database/bax072.
- Ronquist, F. and J.P. Huelsenbeck. 2003. MrBayes 3: Bayesian phylogenetic inference under mixed models. *Bioinformatics* 19: 1572-1574.
- Samuels, G.J., S.L. Dodd, W. Gams, L.A. Castlebury and O. Petrini. 2002. *Trichoderma* species associated with the green mold epidemic of commercially grown *Agaricus bisporus*. *Mycologia* 94: 146-170.
- Samuels, G.J., S.L. Dodd, B. Lu, O. Petrini, H.J. Schroers and I.S. Druzhinina. 2006. The *Trichoderma koningii* aggregate species. *Studies in Mycology* 56: 67-133.
- Samuels, G.J. and A. Ismaiel. 2009. *Trichoderma evansii* and *T. lieckfeldtia*: Two new *T. hamatum*-like species. *Mycologia* 101: 142-156.

- Samuels, G.J., A. Ismaiel, M. Bon, S.D. Respinis, and O. Petrini. 2010. *Trichoderma asperellum* sensu lato consists of two cryptic species. *Mycologia* 102: 944-966.
- de los Santos-Villalobos, S., D.A. Guzmán-Ortiz, M.A. Gómez-Lim, J.P. Délano-Frier, S. de-Folter, P. Sánchez-García and J.J. Peña-Cabriales. 2013. Potential use of *Trichoderma asperellum* (Samuels, Liechfeldt et Nirenberg) T8a as a biological control agent against anthracnose in mango (*Mangifera indica* L.). *Biological Control* 64: 37-44.
- Singh, A., M. Shahid and M. Srivastava. 2014. Phylogenetic relationship of *Trichoderma asperellum* Tasp/8940 using Internal Transcribed Spacer (ITS) sequences. *International Journal of Advanced Research* 2: 979-986.
- Sriram, S., M.J. Savitha, H.S. Rohini and S.K. Jalali. 2013. The most widely used fungal antagonist for plant disease management in India, *Trichoderma viride* is *Trichoderma asperellum* as confirmed by oligonucleotide barcode and morphological characters. *Current Science* 104: 1332-1340.
- Stamatakis, A. 2014. RAxML version 8: a tool for phylogenetic analysis and post-analysis of large phylogenies. *Bioinformatics* 30: 1312-1313.
- Talavera, G. and J. Castresana. 2007. Improvement of phylogenies after removing divergent and ambiguously aligned blocks from protein sequence alignments. *Systematic Biology* 56: 564-577.
- Thines, M., T. Aoki, P.W. Crous, K.D. Hyde, R. Lücking, E. Malosso, T. W. May, A.N. Miller, S.A. Redhead, A.M. Yurkov and D.L. Hawksworth. 2020. Setting scientific names at all taxonomic ranks in italics facilitates their quick recognition in scientific papers. *IMA Fungus* 11: 1-5.
- Vilgalys, R. and M. Hester. 1990. Rapid genetic identification and mapping of enzymatically amplified ribosomal DNA from several *Cryptococcus* species. *Journal of Bacteriology* 172: 4238-4246.
- Vinale, F., K. Sivasithamparam, E.L. Ghisalberti, R. Marra, S.L. Woo and M. Lorito. 2008. *Trichoderma*-plant-pathogen interactions. *Soil Biology and Biochemistry* 40: 1-10.
- White, T.J., T. Bruns, S. Lee and J. Taylor. 1990. Amplification and direct sequencing of fungal ribosomal RNA genes for phylogenetics. In "*PCR Protocols: A Guide to Methods and Applications*" (M. Innis, D. Gelfand, J. Shinsky and T. White, eds.), Academic Press. 315-322 pp.
- Zimand, G., L. Valinsky, Y. Elad, I. Chet and S. Manulis. 1994. Use of the RAPD procedure for the identification of *Trichoderma* strains. *Mycological Research* 98: 531-534.